

Bruxelles, 10.1.2017
COM(2016) 820 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

privind recomandările de reformă în domeniul reglementării serviciilor profesionale

{SWD(2016) 436 final}

I. Reglementarea profesiilor și contextul acesteia

I.1. Contextul politic

Una dintre cele zece priorități ale Comisiei o reprezintă o piață internă mai aprofundată și mai echitabilă. Consiliul European consideră că *„realizarea unei piețe unice mai aprofundate și mai echitabile va fi esențială pentru crearea de noi locuri de muncă, promovarea productivității și asigurarea unui climat atractiv pentru investiții și inovare”*¹.

În strategia sa privind piața unică pentru bunuri și servicii din 28 octombrie 2015², Comisia a anunțat că va emite orientări statelor membre cu privire la nevoile de reformă în domeniul profesiilor reglementate. Această măsură este una dintre acțiunile și strategiile privind piața unică, pentru care Consiliul European a solicitat o punere în aplicare rapidă până în 2018³. Parlamentul European a aprobat inițiativa Comisiei în raportul său privind strategia pentru piața unică⁴.

Reglementarea profesiilor este o prerogativă a statelor membre. Aceasta vizează protejarea obiectivelor de interes general. Modalitatea specifică prin care statele membre reglementează o profesie rezultă dintr-o serie de factori, cum ar fi: importanța pe care societatea o atribuie obiectivelor specifice de interes general care trebuie protejate; eficiența diferitelor mecanisme de supraveghere administrative și judiciare; situația economică; importanța economică relativă a sectorului pentru țara în cauză și forța intereselor manifestate.

O combinație a acestor factori și evaluările politice rezultate au condus la adoptarea unor modele diferite de reglementare. Existența unei diversități de modele nu este o problemă. Prin urmare, scopul nu este acela de a impune, în mod direct sau indirect, orice model specific de reglementare în întreaga UE.

Indiferent de cadrul de reglementare ales, reglementarea creează obstacole în calea funcționării pieței unice și afectează potențialul de creștere și de creare de locuri de muncă în economiile UE. Înlăturarea acestor bariere deschide oportunități și are un impact pozitiv asupra productivității și competitivității economiei UE. Indiferent de modelul aplicabil în fiecare țară sau regiune, acolo unde restricțiile pot fi eliminate sau pot deveni mai proporționale, acest demers ar trebui realizat în beneficiul cetățenilor, al consumatorilor și al profesioniștilor. În acest scop, va fi de mare ajutor experiența dobândită de alte state membre cu privire la calea optimă de urmat.

Obstacolele în calea creșterii economice și a comerțului pot proveni din restricții aparent mai puțin importante, ale căror efecte cumulative pot fi nocive. Obiectivul prezentei comunicări este nu este doar de a sprijini statele membre în ceea ce privește eliminarea anumitor restricții

---

¹ Concluziile Consiliului European din 28 iunie 2016 și din 20-21 octombrie 2016. În concluziile sale din 24-25 octombrie 2013, Consiliul European a subliniat deja importanța evaluării reciproce a profesiilor reglementate, lansată de Comisie, și a solicitat progrese rapide în acest sens. Acest exercițiu ar trebui să identifice obstacolele rămase în calea accesului la profesii în statele membre, să evalueze efectul cumulativ al tuturor restricțiilor impuse unei aceleși profesii și să sugereze măsuri corespunzătoare.

² Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, Ameliorarea pieței unice: mai multe oportunități pentru cetățeni și pentru întreprinderi, COM(2015) 550 final.

³ A se vedea, de asemenea, concluziile Consiliului Competitivitate din 29 februarie 2016, care salută orientările specifice pentru fiecare țară oferite periodic cu privire la profesiile reglementate, ținând cont de asemenea de potențialul acestor orientări de a asigura proporționalitatea, și care subliniază necesitatea de a se asigura o monitorizare eficientă și coerentă. În cadrul concluziilor sale din 1-2 martie 2012, Consiliul a subliniat importanța îmbunătățirii nivelului de recunoaștere reciprocă a calificărilor profesionale, a reducerii numărului de profesii reglementate și a înlăturării barierelor legislative nejustificate.

⁴ 2015/2354 (INI).

substanțiale nejustificate, ci de a crea o conștientizare „virtuoasă” a reglementării în rândul statelor membre.

Recomandările de reformă cuprinse în prezenta comunicare abordează o gamă largă de cerințe, prin intermediul unei analize comparative ca urmare a spiritului și activității desfășurate în cadrul exercițiului de evaluare reciprocă cu statele membre în ultimii 3 ani⁵. Recomandările vizează sprijinirea statelor membre în crearea unui mediu de reglementare care să conducă la creștere economică, inovare și creare de locuri de muncă. Acestea nu se limitează la cazurile de încălcare a dreptului Uniunii, chiar dacă unele dintre cerințele menționate ar putea constitui o astfel de încălcare.

O serie de studii recente demonstrează că există un potențial neexploatat semnificativ în ceea ce privește dezvoltarea serviciilor oferite de profesioniști. Un astfel de studiu recent, elaborat de Banca Mondială, a sugerat că productivitatea ar putea crește cu un procent estimat de 5 %, dacă se reduc barierele din calea serviciilor⁶. Un alt studiu a arătat că intrarea și ieșirea de pe piață a întreprinderilor au un efect semnificativ asupra ratelor de profit și a eficienței alocative pentru sectorul serviciilor oferite de profesioniști (juridice, de contabilitate, arhitectură și inginerie)⁷. O evaluare din 2015 a Comisiei Europene a impactului economic al barierelor selectate la nivelul celor patru servicii pentru întreprinderi (arhitecți, ingineri constructori, contabili și avocați) a confirmat existența unui impact economic semnificativ asupra intensității concurenței, a rentabilității sectorului și a eficienței alocării resurselor⁸.

Și mai mult, dată fiind natura serviciilor prestate, sectorul are puternice interconexiuni cu alte sectoare economice, cum ar fi sectorul de producție⁹. Având în vedere importanța pieței serviciilor UE pentru economia globală a UE, o piață a serviciilor funcțională este o componentă cheie a activității Comisiei centrate pe stimularea creării de locuri de muncă, creșterii economice și a investițiilor.

Prezenta comunicare identifică posibilitățile de îmbunătățire a cadrului de reglementare pentru o serie de profesii importante din punct de vedere economic. Recomandările privind reforma sunt formulate pentru fiecare stat membru, ținând seama de mediul de reglementare specific în vigoare. Având în vedere diferitele abordări în materie de reglementare, nu toate statele membre au aceeași nevoie de a revizui și de a modifica regulamentul. Drept consecință, recomandările diferă de la o țară la alta, iar unele state membre ar putea să nu primească recomandări pentru una sau mai multe profesii. De asemenea, unele dintre nevoile de reformă identificate ar putea avea implicații mai serioase și chiar juridice în cazurile în care ar putea fi stabilită o încălcare a legislației UE.

Comisia va monitoriza punerea în aplicare a recomandărilor formulate în prezenta comunicare împreună cu statele membre și va propune, după caz, măsuri care să abordeze obstacolele rămase. Acest lucru ar putea include acțiuni de aplicare a legii în ceea ce privește eventualele încălcări ale dreptului Uniunii sau propuneri legislative pentru a elimina cerințele împovărătoare.

---

⁵ Pentru o descriere a acestui exercițiu, a se vedea punctul I.2 de mai jos.

⁶ EU Regular Economic Report, Fall 2016, Grupul Băncii Mondiale.

⁷ „Revizuirea pieței de produse 2013 – Finanțarea economiei reale”; Economia europeană 8/2013, Comisia Europeană.

⁸ <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/14012?locale=ro>.

⁹ A se vedea, de exemplu, E. Fernández Corugedo și E. Pérez Ruiz, „The EU Services Directive: Gains from Further Liberalisation”, document de lucru al FMI, 2014. Rezultatele acestui studiu se bazează pe impactul unei liberalizări și mai pronunțate asupra economiei franceze. Studiul relevă, în special, faptul că o creștere a productivității totale a factorilor în celelalte sectoare de activitate economică (inclusiv, în principal, serviciile pentru întreprinderi) va conduce la externalități semnificative la nivelul economiei.

Prezenta comunicare și recomandările sale de reformă completează Analiza anuală a creșterii, un document mai amplu al Comisiei, prin furnizarea unei analize cuprinzătoare și aprofundate care vizează toate statele membre din sectoarele și grupele de profesii selectate, precum și prin identificarea posibilităților concrete de reformă din aceste sectoare, în toate statele membre. Acesta oferă o abordare mai specifică într-un domeniu important pentru reforme structurale și, dacă este cazul, completează și sprijină analiza Comisiei și recomandările specifice fiecărei țări în cadrul semestrului european.

I.2. Cadrul juridic

Profesiile reglementate constituie un element foarte important în economia statelor membre și a UE. Multe dintre acestea oferă informații esențiale pentru alți operatori de pe piață și pentru economie în ansamblu și sunt active în domenii sensibile, adesea caracterizate prin asimetria informațiilor și prin considerații legate de obiectivele de politică extinse, cum ar fi funcționarea sistemului judiciar, siguranța mediului construit etc.

Rămâne la latitudinea fiecărui stat membru să decidă dacă este necesar să intervină și să impună reguli și restricții pentru accesul sau exercitarea unei profesii, atâta timp cât sunt respectate principiile nediscriminării și proporționalității. Statele membre stabilesc obiectivul de interes public pe care doresc să îl protejeze și optează pentru calea cea mai potrivită pentru a realiza acest lucru.

Cerințele impuse profesiilor reglementate au făcut obiectul jurisprudenței Curții de Justiție. Curtea a statuat în repetate rânduri că, fie și dacă se aplică fără discriminare, reglementarea la nivel național a profesiilor, inclusiv cerințele în materie de calificare, sunt de natură să împiedice sau să facă mai puțin atractivă exercitarea libertăților fundamentale ale cetățenilor și întreprinderilor din UE, care le sunt garantate prin tratat¹⁰. Curtea a mai precizat că faptul că un stat membru impune norme mai puțin stricte decât un alt stat membru nu înseamnă că normele acestuia din urmă sunt disproporționate și incompatibile cu legislația UE. Este de competența statelor membre să evalueze dacă este necesar să se impună restricții asupra activităților profesionale, de la caz la caz și ținând cont de contextul reglementării în ansamblul său.

În multe cazuri, reglementarea este justificată, de exemplu, atunci când este vorba de probleme de sănătate și de siguranță. În schimb, pentru ca reglementarea să fie adecvată scopului, acesta trebuie să fie revizuită periodic pentru a se ține seama de mediul schimbător, de exemplu, inovații tehnice, consumatori mai bine educați etc. Este posibil ca normele consacrate să nu mai fie cele mai potrivite și să își fi pierdut justificarea din cauza evoluțiilor tehnologice, ale societății sau ale pieței. Această justificare poate crea, de asemenea, necesitatea unor răspunsuri în materie de reglementare, de exemplu în domeniul fraudei și evaziunii fiscale. Totuși, răspunsul adecvat nu constă neapărat în reglementarea unei anumite profesii și, mai degrabă, poate fi mai amplu, incluzând normele privind divulgarea obligatorie impuse asupra oricărui intermediar în materie fiscală.

Deja în 2013, Directiva privind recunoașterea calificărilor profesionale¹¹ a fost modificată și a introdus un exercițiu de transparență și de **evaluare reciprocă** prin care statele membre au raportat profesiile pe care le reglementează și au examinat barierele respective care limitează accesul la anumite profesii¹². Obiectivul acestui exercițiu a fost de a examina toate profesiile

¹⁰ A se vedea cauza de referință C-340/89 *Vlassopoulou*, cauza C-313/01 *Morgenbesser*, cauza C-345/08 *Pešla*.

¹¹ Directiva 2005/36/CE, modificată prin Directiva 2013/55/UE.

¹² Comunicarea Comisiei din 2 octombrie 2013 (COM(2013)676) stabilește un plan de lucru pentru a îmbunătăți transparența reglementărilor naționale în materie de profesii și a evalua și discuta justificarea și proporționalitatea normelor

reglementate în fiecare stat membru, în scopul de a realiza un cadru de reglementare care să fie proporțional și adaptat obiectivelor reale de protecție a intereselor generale. În acest context, o serie de profesii au fost discutate ca exemple pentru a ilustra abordări diferite în materie de reglementare între statele membre, pentru mai bună perspectivă și înțelegere a soluțiilor de reglementare în domeniul profesiilor din alte state membre¹³.

Una din concluziile care trebuie desprinse din discuțiile purtate în cadrul exercițiului de evaluare reciprocă este că diferențele dintre conceptele în materie de reglementare, ca atare, nu indică neapărat necesitatea unei reforme. Totuși, în pofida similarității obiectivelor de interes public pe care reglementarea este menită să le protejeze, nivelul de reglementare ar putea fi atât de diferit încât se ridică întrebarea de ce nivelul de intervenție a statului este deosebit de mare în una sau mai multe țări. În plus, ar putea exista restricții în statele membre care nu reglementează o profesie, de exemplu, acolo unde sistemele de certificare joacă un rol important pe piață.

Exercițiul de evaluare reciprocă a culminat cu o cerință impusă statelor membre de a prezenta Comisiei, până la 18 ianuarie 2016, **planuri naționale de acțiune (PNA)**, în care să descrie și să justifice orice decizie pe care au luat-o în urma acestei analize în vederea menținerii sau a modificării reglementărilor privind profesiile¹⁴.

Până în prezent, există încă șapte state membre, și anume **Cipru, Grecia, Ungaria, Irlanda, Malta, Slovenia și Spania** care nu au transmis propriile PNA. La o analiză a planurilor PNA înaintate, nivelul de ambiție este foarte eterogen: unele state membre prezintă o abordare cuprinzătoare bazată pe revizuirea legislației sau pe reforme care vizează profesii specifice, în vreme ce altele au manifestat o intenție oarecum limitată pentru reforme. Pentru unele state membre, acțiunile menționate în planurile proprii se referă la măsuri anterioare, deoarece acestea au trecut deja printr-un proces de reformă, cu toate că acest lucru nu înseamnă neapărat că nu mai sunt susceptibile pentru noi reforme. În alte cazuri, se pare că există o lipsă de voință politică de a demara o revizuire serioasă și deschisă a situației actuale.

Strategia privind piața unică lansată de Comisie a anunțat o serie de acțiuni¹⁵ menite să îmbunătățească procesul de reglementare la nivel național a profesiilor, și anume:

- un card/pașaport de serviciu;
- o procedură de notificare îmbunătățită în cadrul Directivei privind serviciile;
- orientări privind nevoile de reformă specifice pe țări și pe profesii;
- introducerea unui cadru analitic pentru analiza proporționalității („testul de proporționalitate”).

Orientările cu privire la recomandările de reformă și testul de proporționalitate pot fi considerate complementare: în vreme ce prezenta comunicare își propune să determine statele

---

existente (recunoaștere reciprocă). Începând cu anul 2014, acest proces a impus statelor membre, în primul rând, să introducă toate profesiile pe care le reglementează în baza de date a profesiilor reglementate, pe lângă toate măsurile de reglementare pe care le-au pus în aplicare pentru fiecare profesie notificată. Ulterior, folosind aceste informații, acestea au fost obligate să evalueze impactul acestor măsuri și să analizeze valoarea acestora pentru protecția intereselor publice legitime.

¹³ Rapoartele întocmite în urma acestor discuții pot fi accesate la adresa http://ec.europa.eu/growth/single-market/services/free-movement-professionals/transparency-mutual-recognition_ro.

¹⁴ Planul național de acțiune face parte din obligațiile de natură juridică pe care statele membre trebuie să le îndeplinească în contextul transpunerii Directivei privind calificările profesionale. Neprezentarea acestor planuri expune statele membre riscului inițierii la adresa acestora a unor acțiuni în constatarea neîndeplinirii obligațiilor. Planurile naționale de acțiune sunt accesibile publicului — a se vedea <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/20581?locale=ro>.

¹⁵ La 22 noiembrie 2016 au fost adoptate acțiuni, inclusiv facilitarea operațiunilor transfrontaliere ale întreprinderilor prin intermediul unui portal digital unic, a se vedea http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-3882_en.htm.

membre să efectueze adaptări concrete la cadrul de reglementare existent al unor profesii specifice, testul proporționalității urmărește să acționeze preventiv, prin furnizarea unui set general de criterii care asistă statele membre printr-o evaluare aprofundată a nevoilor și justificărilor pentru o viitoare reglementare a profesiilor în toate sectoarele, înainte ca acestea să adopte o nouă legislație sau să aducă modificări normelor actuale. Atât recomandările de reformă, cât și testul proporționalitate vizează perfecționarea abordărilor statelor membre în domeniul reglementării, nu prin a le impune, ci mai degrabă prin a asigura practici de reglementare mai eficiente care să garanteze că reglementarea este proporțională și că sunt evitate consecințe economice negative.

Aceste acțiuni constituie inițiativele care urmează să fie prezentate de Comisie în temeiul articolului 59 alineatele (8) și (9) din Directiva privind calificările profesionale. Raționamentul acestor două inițiative a fost aprobat de către Parlamentul European¹⁶ și Consiliu¹⁷ în 2016. În concluziile sale din 29 februarie 2016, Consiliul a salutat orientările specifice fiecărei țări cu privire la profesiile reglementate și a subliniat necesitatea unor evaluări mai coerente de proporționalitate ale cerințelor de reglementare în ceea ce privește profesiile¹⁸.

I.3. Contextul economic

O piață unică mai funcțională oferă statelor membre ale UE avantaje la nivel național și global deopotrivă. Serviciile totale reprezintă 71 % din PIB, reprezentând puțin peste 10 de miliarde EUR și 68 % din totalul forței de muncă, adică aproximativ 150 de milioane de persoane¹⁹. Cu toate acestea, este general recunoscut că potențialul pieței unice a serviciilor este în continuare neîndeplinit.

În prezent, pe baza a ceea ce au notificat statele membre în baza de date a profesiilor reglementate, există la nivelul UE peste 5 500 de profesii reglementate²⁰. Există variații mari între țări, de la Lituania, care a raportat doar 76 de profesii, la Ungaria, cu 545²¹. Totuși, aceste cifre ne spun puțin despre intensitatea (sau proporționalitatea) reglementării, impactul economic al acesteia sau profilul persoanelor afectate de aceasta.

Reglementarea profesiilor urmărește asigurarea protecției unui număr de obiective de interes general. A fost elaborată o multitudine de metode și modele, în funcție de particularitățile pieței, de preferințele naționale și politice. De asemenea, reglementarea tinde să fie cuprinzătoare, acoperind o gamă largă de aspecte de reglementare, și de multe ori conține numeroase restricții care variază de la exclusivități mai mult sau mai puțin largi privind exercitarea anumitor activități (rezervări de activități)²² și protecția titlurilor profesionale²³ la

¹⁶ Rezoluția Parlamentului European din 26 mai 2016 referitoare la Strategia privind piața unică.

¹⁷ Concluziile Consiliului referitoare la *Strategia privind piața unică pentru servicii și bunuri* din 29 februarie 2016.

¹⁸ Concluziile Consiliului din 29 februarie 2016.

¹⁹ Sursa: Statisticile privind conturile naționale.

²⁰ A se vedea harta interactivă din baza de date a profesiilor reglementate a UE pentru o reprezentare vizuală a reglementării în materie profesională în toate țările UE (https://ec.europa.eu/growth/single-market/services/free-movement-professionals/regulated-professions-database_ro). Baza de date conține informații referitoare la profesiile reglementate vizate de Directiva 2005/36/CE, ilustrând faptul că aproximativ 600 de „profesii generice” diferite sunt afectate de reglementarea în materia profesională. Pentru fiecare profesie generică există de obicei mult mai multe profesii acoperite de terminologia națională. Aceasta se întâmplă deoarece pentru fiecare profesie generică există câteva subprofesii, ceea ce crește numărul profesiilor reglementate în UE la aproape 5 500.

²¹ Baza de date a profesiilor reglementate a UE, noiembrie 2016.

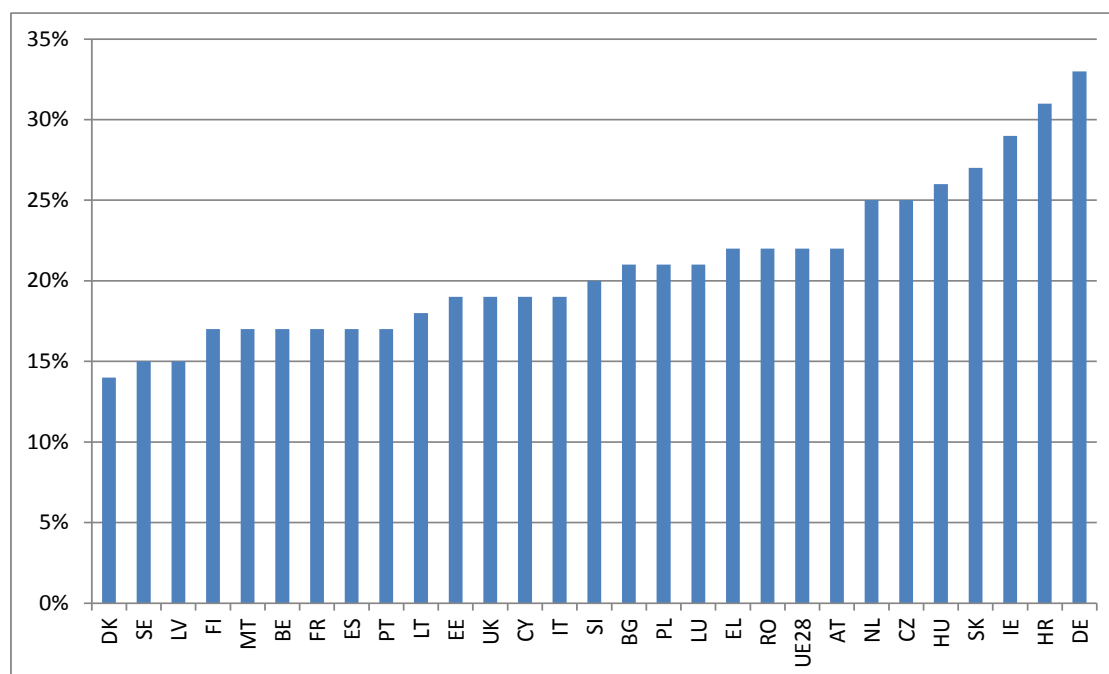
²² **Conceptul de activități rezervate** nu se referă întotdeauna la activități reglementate prin lege. O „rezervare a unei activități” poate fi dedusă din orice cerință care rezervă exercitarea unei activități de serviciu titularilor de calificări profesionale specifice.

²³ **Protecția titlului** se referă la legislația care conferă dreptul de a purta un anumit titlu profesional (precum avocat, arhitect, ghid turistic) persoanelor care îndeplinesc anumite cerințe, de cele mai multe ori titularilor unei anumite calificări.

restricții asupra formelor de societate sau a persoanelor care controlează deținerea de capital sau conducerea întreprinderilor care furnizează astfel de servicii profesionale. Chiar și atunci când aceste reglementări își ating pe deplin scopul politic, este de necontestat faptul că acestea au un impact economic semnificativ.

Măsurarea impactului economic precis al reglementării pentru profesiile reglementate este dificilă și, până de curând, nici nu au existat cifre în ceea ce privește prevalența și efectele reglementării profesionale asupra pieței UE a muncii. Ca răspuns la această lipsă a cifrelor, Comisia a contractat primul sondaj reprezentativ la nivelul UE pentru a furniza datele necesare măsurării prevalenței profesiilor reglementate²⁴. Realizat în primul trimestru din 2015, sondajul a contactat peste 26 600 de cetățeni europeni și a concluzionat că 22 % din forța de muncă europeană, sau peste 47 de milioane de cetățeni, este afectată în mod direct de această reglementare. Prevalența variază la nivelul Uniunii, de la 14 % din forța de muncă în Danemarca, la 33 % în Germania (a se vedea graficul 1).

Graficul 1: ponderea profesiilor reglementate în totalul forței de muncă, 2015

Sursa: Studiul TNS, 2015.

Analiza efectelor economice ale reglementării arată că, în funcție de ocupație, ar putea exista între 3 și 9 % mai mulți oameni activi într-o anumită profesie dacă condițiile de acces ar fi mai puțin stricte. De asemenea, studiul estimează că reglementarea presupune o primă salarială totală de aproximativ 4 %, dar cu variații considerabile în funcție de sectoare (până la 19,2 %, în unele domenii)²⁵. Acest lucru se poate traduce în prețuri mai mari ale serviciilor pentru consumatori. Aceasta se reflectă în diferențe salariale semnificative la nivelul grupurilor profesionale și sugerează că reglementarea prin activități rezervate poate denatura în mod semnificativ salariile relative. De asemenea, sugerează că reglementarea profesională contribuie la inegalități salariale pe piața europeană a muncii, fiind avantajați în special cei aflați în partea superioară a piramidei de distribuție a veniturilor.

²⁴ DI Koumenta și dl Pagliero (2016), „Measuring Prevalence and Labour Market Impacts of Occupational Regulation in the EU”. A se vedea: <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/20362?locale=ro>.

²⁵ Primele salariale și marjele de profit ridicate reprezintă un indicator comun al rentelor de monopol care, la rândul lor, generează prețuri ridicate pentru consumatori și o lipsă generalizată a concurenței în cadrul profesiei.

În plus, o serie de studii recent contractate de Comisie arată că o reglementare mai proporțională și mai adaptată realității pieței, de exemplu prin relaxarea cerințelor celor mai restrictive și nejustificate a condus la o îmbunătățire a dinamicii pieței, mai exact generând mai multe deschideri de piață, mai multe start-up-uri și noi servicii inovatoare lansate pe piață de către noii intrați²⁶. Aceasta ar conduce la avantaje pentru consumatori sub formă de prețuri mai mici ca urmare a ratelor de profit reduse.

În cele din urmă, analiza a confirmat că reducerea obstacolelor ar conduce la sectoare mai performante, caracterizate printr-o eficiență alocativă mai pronunțată²⁷. Studiile de caz asupra reformelor la nivel național relevă impactul pe care reformele privind condițiile de acces și de exercitare a profesiilor reglementate îl pot avea asupra sectorului. În Grecia, reformele au condus la prețuri mai mici pentru consumatorii de servicii, cum ar fi profesiile juridice, contabili și consultanți fiscali, care au fost liberalizate prin reforma adoptată în 2011. Numărul de ghizi turistici și de evaluatori-experti a crescut mai mult decât dublu în 2014, comparativ cu media anuală înainte de liberalizare²⁸. În Polonia, reforma reglementării serviciilor juridice care a avut loc între 2005 și 2014 a condus la mai mult decât dublarea numărului de avocați și consilieri juridici activi, însoțită de o creștere sub medie a prețurilor serviciilor juridice. În mod similar, reforma profesiilor de agent imobiliar și de manager imobiliar a dus la o creștere netă a numărului societăților în acest sector²⁹.

I.4. Analize și orientări: un nou indicator de restricții

Analize și orientări pentru profesii prezente în sectoare economice cheie

Prezenta comunicare și anexele sale oferă o analiză detaliată a reglementărilor aplicabile arhitecților, inginerilor constructori, contabililor, avocaților, agenților de brevete, agenților imobiliari și ghizilor turistici. Aceste șapte grupe de profesii au fost selectate deoarece aparțin celor patru sectoare economice cheie (serviciile pentru întreprinderi, construcțiile, serviciile imobiliare și turismul). Mobilitatea în cadrul acestor profesii este relativ ridicată, iar profesiile sunt reglementate în majoritatea statelor membre, chiar dacă sub forme diferite. Acest lucru înseamnă că există un potențial considerabil pentru reforme semnificative și relevante din punct de vedere economic.

Un nou indicator privind caracterul restrictiv al reglementării în materia profesională

A fost conceput un indicator privind caracterul restrictiv al reglementării în materia profesională pentru a sprijini analiza calitativă a barierelor și a lua în considerare sarcina cumulată a mai multor cerințe în loc de a se concentra asupra unei măsuri specifice, separate de ramificațiile lor extinse. Acest indicator oferă o bază obiectivă și măsurabilă pentru a compara performanța statelor membre în ceea ce privește cele șapte grupe de profesii selectate.

Sunt vizate de indicatorul caracterului restrictiv următoarele grupe de restricții:³⁰

²⁶Efectele reformelor cerințelor reglementare privind accesul la profesii: studii de caz pe țară http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/newsroom/cf/itemdetail.cfm?item_id=8525&lang=en.

²⁷ Comisia Europeană: „Serviciile pentru întreprinderi — Evaluarea obstacolelor și a impactului economic al acestora”; disponibil la adresa: https://ec.europa.eu/growth/single-market/services/economic-analysis_ro.

²⁸ Efectele liberalizării cerințelor în materia profesională, E. Athanassiou, N. Kanellopoulos, R. Karagiannis, A. Kotsi, Centrul pentru Planificare și Cercetare Economică (KEPE), Atena, 2015.

²⁹ Rojek M., Masior M., „Efectele reformelor de liberalizare a cerințelor în materia profesională în Polonia”, Școala de Înalte Studii Economice din Varșovia, 2016.

³⁰ A se vedea explicațiile detaliate în anexa metodologică (document de lucru al serviciilor Comisiei, secțiunea V).

- (1) abordare în materie de reglementare: activități rezervate exclusive sau partajate și protecția titlului profesional;
- (2) cerințe în materie de calificare: ani de educație și formare, examen obligatoriu de stat, obligații privind dezvoltarea profesională continuă etc.;
- (3) alte cerințe de intrare în profesie: înscriere sau înregistrare obligatorie într-o organizație profesională, limitarea numărului de licențe acordate, alte cerințe de autorizare etc.;
- (4) cerințe în materie de exercitare: restricții privind forma de societate, cerințe privind deținerea de capital, restricții asupra exercitării în comun a profesiilor, activități incompatibile etc.

Indicatorul de restricționare se bazează parțial pe evaluarea realizată de Comisie cu privire la barierele în serviciile destinate întreprinderilor, publicată pentru prima dată în 2015³¹, însă merge mai departe, de exemplu, incluzând și cerințele educaționale neabordate anterior, pentru a oferi o înțelegere comparativă cuprinzătoare a diferitelor cerințe de reglementare existente, care se întinde pe întreaga durată de la educație și formare profesională la restricții și incompatibilități între exercitarea profesiilor. Acesta acoperă aceleași grupe de profesii ca și reglementarea OCDE privind piața de produse (PMR)³², adăugând în special agenții de brevete, agenții imobiliare și ghizii turistici. Spre deosebire de indicatorul PMR al OCDE, acest indicator ia în calcul gama de profesii și activități existente care variază între statele membre, în fiecare dintre domeniile vizate, conține o ponderare a fiecărei restricții în raport cu impactul său și include informații actualizate, astfel cum rezultă din exercițiul de evaluare reciprocă, utilizând pe scară extinsă baza de date a profesiilor reglementate a UE. Prin urmare, noul indicator reflectă cele mai recente schimbări în materie de reglementare din statele membre, cum ar fi legea franceză pentru creștere, activitate și egalitate de șanse economice, adoptată în 2015. Acest lucru duce inevitabil la rezultate care pot fi diferite de evaluările anterioare, care s-au bazat pe indicatorul PMR al OCDE.

Restricțiile nu pot fi analizate separat, fără a ține seama și de alte mecanisme aflate în funcțiune pentru a completa sau înlocui restricția specifică. Abordarea holistă face posibilă o estimare a caracterului restrictiv al unui cadru de reglementare pentru profesioniști. În acest stadiu, indicatorul nu va dezvălui totuși barierele de altă natură decât cele de reglementare și nici rolul jucat de anumite legi sau mecanisme generale pentru protecția consumatorilor și a obiectivelor de interes public. De aceea, indicatorul este însoțit de o evaluare și analiză calitativă care oferă informații suplimentare despre realitatea de pe teren.

*Analiza econometrică: impactul economic al reglementării*³³

O analiză econometrică efectuată de Comisie indică, pentru cele șapte grupe de profesii reglementate, că reducerea nivelurilor restricțiilor în materie de reglementare coincide cu rezultate economice mai bune, în special chirii mai mici pentru operatorii tradiționali și o creștere mai mare a numărului de întreprinderi.

Indicatorul poate fi folosit ca instrument de monitorizare pentru a măsura evoluția în timp a nivelului de restricție a reglementării. Analiza de mai jos prezintă, pentru fiecare grupă de profesii, scorurile atinse de indicator la nivelul UE, înregistrate la sfârșitul lunii noiembrie

³¹ Comisia Europeană: „Serviciile pentru întreprinderi — Evaluarea obstacolelor și a impactului economic al acestora”; disponibil la adresa: https://ec.europa.eu/growth/single-market/services/economic-analysis_ro.

³² Elaborat inițial în 1988, cea mai recentă actualizare a indicatorului PMR al OCDE a fost efectuată în 2013. A se vedea: http://www.oecd-ilibrary.org/economics/the-2013-update-of-the-oecd-s-database-on-product-market-regulation_5js3f5d3n2vl-en.

³³ A se vedea secțiunea VI din documentul de lucru însoțitor al serviciilor Comisiei.

2016. Documentul de lucru al serviciilor Comisiei oferă detalii suplimentare pentru fiecare stat membru.

II. Analiză pe profesii

Următoarele secțiuni descriu diferitele sectoare analizate. Conceptele și termenii (naționali) utilizați în legătură cu aceste profesii reglementate variază, iar organizarea și sfera activităților specifice diferitelor profesii din aceste sectoare diferă adesea între statele membre și, prin urmare, nu pot fi întotdeauna comparate cu ușurință. Analiza efectuată ține seama de aceste diferențe și funcționează mai degrabă pe baza activităților din cadrul unui anumit sector decât pe baza unei denumiri sau definiții naționale a unei anumite profesii. Această abordare vizează în special ingineria civilă, unde există o mare varietate și multitudine de sub-profesii, și contabilitatea, care este organizată foarte diferit în statele membre, nu este reglementată în multe state sau este foarte diferențiată între profesii diferite, fiind atribuite domenii distincte de activitate fiecăreia dintre ele.

Următoarea evaluare se bazează în principal pe:

- informațiile furnizate de statele membre însele prin intermediul bazei de date a profesiilor reglementate;
- rapoartele sectoriale pentru discuții în contextul exercițiului de evaluare reciprocă;
- cercetarea suplimentară efectuată de Comisie asupra legislației naționale.

Aceste informații au fost verificate și discutate cu statele membre în dese ocazii. De asemenea, evaluarea a luat în calcul plângerile primite sau alte reacții ale părților interesate cu privire la restricțiile cu care se confruntă.

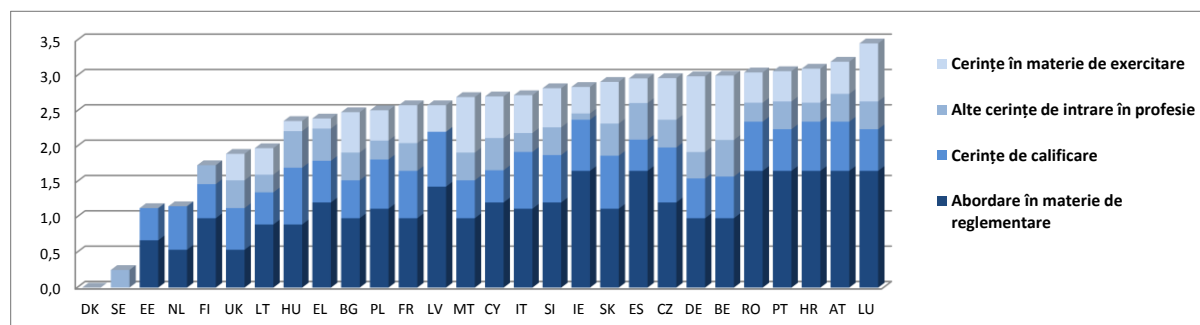
Fiecare analiză conține o vizualizare grafică a indicatorului de restricții. Informațiile ar trebui coroborate cu analiza descriptivă furnizată pentru fiecare profesie. Indicatorul are ca scop detectarea intensității relative a reglementării în vigoare pentru fiecare dintre profesiile din fiecare stat membru. Barierele de altă natură decât cele de reglementare nu sunt reflectate în indicator. Acestea sunt totuși reflectate în descrierea calitativă în măsura în care este posibil și în funcție de informațiile puse la dispoziția Comisiei. Prin urmare, nu există neapărat o corelație perfectă între scorurile oferite de indicator și recomandările de reformă.

În baza recomandărilor de mai sus, statele membre ar trebui să reevalueze și reanalizeze restricțiile impuse furnizorilor de servicii și reglementarea care vizează sectoarele profesionale selectate și ar trebui mai ales să țină cont de efectul cumulativ al diferitelor niveluri de măsuri de reglementare. Unele dintre aceste recomandări privesc toate statele membre, în vreme ce altele se adresează unor state membre care nu reglementează o profesie, dar în care a fost identificat un risc de creare a unor noi bariere.

II.1. Arhitecți

Profesia se concentrează în jurul activității de planificare, proiectare, reconfigurare a construcției clădirilor și a spațiului înconjurător. De aceea, aspecte precum siguranța și securitatea publică, protecția beneficiarilor de servicii și a mediului sunt cele mai des invocate justificări în favoarea reglementării acestei profesii, având în vedere riscurile defectelor de construcție. Pe baza tuturor informațiilor colectate pentru prezenta comunicare, există distincții pronunțate între abordări care vizează obiective comune.

Graficul 2: Indicator de restricții: Arhitecți

Sursa: Comisia Europeană, noiembrie 2016.

Graficul 2 prezintă poziția relativă a statelor membre în ceea ce privește caracterul restrictiv în raport cu accesul și exercitarea profesiei de arhitect, potrivit noului indicator de restricții elaborat de Comisie.

Educația arhitecților a fost în mare parte armonizată, astfel încât calificările pot beneficia de recunoaștere automată în temeiul Directivei privind calificările profesionale. Conform directivei, cerințele minime armonizate sunt: 5 ani de școlarizare sau 4 ani de școlarizare plus 2 ani de formare practică³⁴. În realitate, pe lângă perioada minimă de 5 ani de formare de nivel superior, majoritatea statelor membre impun perioade suplimentare de formare practică sau experiență pentru a obține accesul la profesie (de ex., **Austria** 5 ani de școlarizare plus 3 ani de formare practică, **Republica Cehă** 5+3, **România** 6+2, **Slovenia** 5+3). Perioada cel mai frecvent aplicată este de 7 ani în total, după modelul 5+2. În 15 țări este necesar și un examen de stat.

Spre deosebire de celelalte state membre care stipulează că numai profesioniștii calificați cu licențe, certificări sau înscrieri corespunzătoare în cadrul unui organism competent pot practica în mod legal arhitectura, **Danemarca, Estonia, Finlanda și Suedia** nu reglementează profesiile ca atare și preferă să se bazeze pe alte verificări a competenței în sectorul construcțiilor³⁵. Diferențele dintre cele două modele pot fi mai puțin semnificative decât par atunci când țările care nu aplică reglementarea folosesc certificarea competențelor arhitecților sau o evaluare ad hoc a competențelor sau a experienței de la caz la caz, ca o condiție pentru ca arhitecții să presteze servicii specifice (de exemplu, prezentarea planurilor sau a autorizațiilor de construcție).

Cele mai mari diferențe între statele membre se situează la nivelul rezervării activităților. La fel ca în cazul inginerilor constructori, rezervele pot fi dispersate la nivelul diferitelor norme și regulamente, care pot viza reguli legate de construcție, restaurare, protecție culturală, eficiență energetică și altele.

Acolo unde activitățile sunt rezervate, acestea tind adeseori să fie asimilate altor profesii conexe, îndeosebi genului civil. Întrucât **Regatul Unit și Țările de Jos** se bazează exclusiv pe protecția titlului pentru arhitecți, fără rezerve, **Austria, Croația, Irlanda, Italia, Luxemburg, Portugalia, România și Spania** rezervă o gamă largă de activități în plus față de protecția titlului, cum ar fi:

- proiectare și planificare arhitectonică, studii de fezabilitate;

³⁴ Se aplică coroborat cu rezultatele învățării descrise la articolul 46 din directivă.

³⁵ În Estonia, de exemplu, desfășurarea unor anumite activități profesionale necesită o atestare profesională (adică un certificat de anumit nivel emis de autoritatea responsabilă cu calificările).

- examinarea proiectului și a documentației conexe;
- pregătirea, transmiterea, semnarea documentației de control și conformitate tehnică sau de autorizare sau certificarea proiectelor;
- gestiunea costurilor de construcție, monitorizarea construcției și execuției;
- proiectarea planului de urbanism.

Polonia și **Slovacia** rezervă, de asemenea, multe activități, dar fără protecția titlului. **Bulgaria** rezervă arhitecților/inginerilor întocmirea planurilor spațiale și a proiectelor de investiții, precum și transmiterea documentelor și planurilor respective către autoritățile competente. **Germania** rezervă întocmirea documentelor pentru cererile de autorizării de construcție, o activitate considerată de unii cea mai importantă activitate, arhitecților și inginerilor din toate landurile³⁶. **Irlanda** este un exemplu de schimbări recente: profesie nereglementată până în 2007, țara a introdus de atunci protecția titlului în paralel cu rezervarea activității.

Analizând deosebirile în ceea ce privește acumularea de măsuri suplimentare, intensitatea reglementării începe să fluctueze:

În primul rând, **Austria, Cipru, Estonia, Finlanda, Ungaria, Malta și Țările de Jos** nu au în vigoare cerințe în materie de asigurare, în vreme ce **Belgia, Bulgaria, Croația, Republica Cehă, Franța, Germania, Italia, Irlanda, Letonia, Lituania, Luxemburg, Portugalia, Slovacia, Spania, România, Polonia și Regatul Unit** au.

În al doilea rând, în 16 state membre sunt impuse restricții în ceea ce privește forma de societate și deținerea de capital, în condițiile în care toate aceste state, exceptând **Austria, Cipru și Malta**, se supun, în plus, cerințelor în materie de asigurare. **Belgia, Cipru și România** prezintă restricții deosebit de severe în ceea ce privește forma de societate sau deținerea de capital. De exemplu, **Cipru** impune o deținere de capital în proporție de 100 % al profesioniștilor și interzice prestarea de servicii de arhitectură prin intermediul societăților publice cu răspundere limitat. **Belgia** impune ca 60 % din acțiuni și drepturi de vot să fie deținute de arhitecți, în vreme ce **Malta** aplică restricții privind forma de societate, dar impune și obligația unei dețineri de capital în proporție de 100 %. **România** impune societăților să fie deținute doar de către arhitecți; totuși, permite constituirea de societăți comerciale de proiectare având ca principal obiect de activitate proiectarea arhitecturală, cu condiția ca societatea să aibă cel puțin un arhitect. **Austria, Republica Cehă, Franța, Germania, Slovacia și Spania** impun ca cel puțin 50 % din acțiuni să fie deținute de profesioniști.

În plus, în **Austria**, domeniul de activitate exclusiv al societăților de arhitectură trebuie să fie prestarea de servicii de arhitectură, limitând astfel semnificativ posibilitatea exercitării profesiei în comun cu alte profesii.

15 state membre impun dezvoltarea profesională continuă (DPC), dar aplică o gamă largă de abordări: **România** impune până la 96 de ore/an (cicluri de cinci ani, 6 cicluri pe parcursul carierei), în vreme ce **Ungaria** impune un ciclu de examinare de cinci ani, iar **Țările de Jos** impun doar 16 ore pe an. **Danemarca** impune angajatorilor să aloce 10 % din salariul anual

---

³⁶ Variațiile în materie de reglementare la nivelul landurilor vizează nu numai cerințele privind rezervările, ci și cerințele legate de acționariat/experiență profesională anterioară. În plus, înregistrarea este necesară la nivel regional și, prin urmare, cunoaște variații.

al angajaților pentru a le asigura DPC, în vreme ce **Austria** permite arhitecților să prezinte propria activitate profesională ca fiind DPC.

Un alt aspect de avut în vedere se referă la fragmentarea accesului pe piață, care poate cauza confuzii și niveluri inutile de solicitare a autorizațiilor, în țări precum **Letonia și Polonia**.

Recomandări

Austria, Croația, Irlanda, Italia, Luxemburg, Polonia, Portugalia, România, Slovacia și Spania ar trebui să reanalizeze sfera extinsă a activităților rezervate.

Austria, Belgia, Cipru, Republica Cehă, Franța, Germania, România, Slovacia și Spania ar trebui să analizeze impactul restricțiilor privind deținerea de capital și forma de societate pe care le aplică în plus față de alte cerințe.

Austria ar trebuie să evalueze proporționalitatea restricțiilor acestora asupra activităților multidisciplinare.

Cipru și Malta trebuie să revizuiască cerința potrivită căreia profesioniștii trebuie să dețină acțiuni în proporție de 100 % la o societate comercială.

Statele membre care au un sistem fragmentat în materie de profesii sau cerințe de certificare multiple, precum **Letonia și Polonia**, ar trebui să reflecteze asupra efectelor sistemului propriu asupra liberei circulații a profesioniștilor și dacă anumite obstacole potențiale pot fi justificate sau nu.

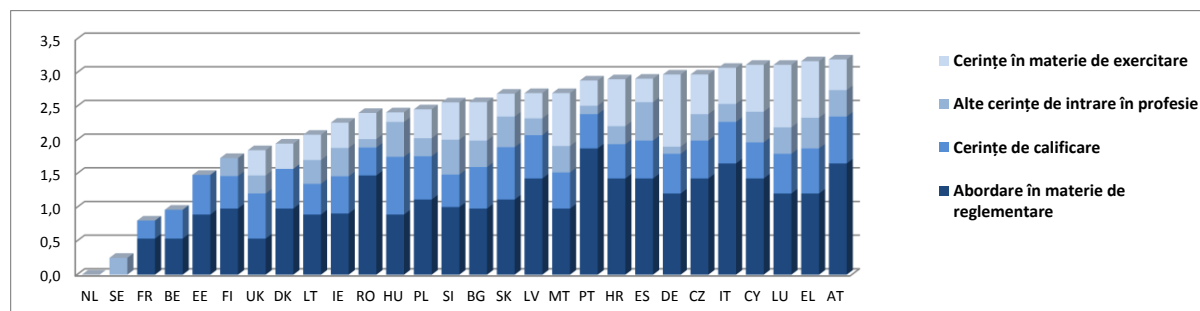
Statele membre care impun obligativitatea certificării profesionale pentru profesiile nereglementate sau care se bazează pe alte sisteme de control și echilibru, îndeosebi cu privire la furnizarea anumitor servicii, ar trebui să reexamineze coerența globală și efectele practice ale acestui model pentru a evita ca acesta să devină o barieră în calea accesului la o profesie.

Irlanda ar trebui să analizeze în continuare impactul și necesitatea modificărilor recente, îndeosebi în cazul activităților rezervate.

II.2. Inginerii

Există multe similitudini la nivelul statelor membre în materia reglementării profesiei de inginer constructor. Aceleași definiții generale pot fi găsite în mod repetat pentru „domeniul de activitate” și multe state membre raportează aceleași riscuri și urmăresc aceleași interese generale atunci când reglementează profesia. Totuși, în pofida acestei convergențe, abordarea normativă a profesiei variază considerabil de la un stat membru la altul.

Graficul 3: Indicator de restricții: Ingineri constructori

Sursa: Comisia Europeană, noiembrie 2016.

Graficul 3 prezintă poziția relativă a statelor membre în ceea ce privește caracterul restrictiv în raport cu accesul și exercitarea profesiei de inginer constructor, potrivit noului indicator de restricții.

Există un consens general potrivit căruia serviciile prestate de ingineri trebuie să se ridice la un nivel care să garanteze securitatea construcțiilor și a populației și care să asigure calitatea serviciului prestat. Dacă în majoritatea statelor membre reglementarea profesiei este considerată ca necesară pentru a garanta siguranța, alte state membre au găsit modalități diferite de a asigura calitatea sau de a proteja obiectivele relevante de interes general. De exemplu, în **Țările de Jos** există o reglementare privind standardele de construcție, care asigură calitatea lucrării executate. În **Suedia**, principiul responsabilității clientului a avut de-a lungul timpului, prin tradiție, o importanță majoră, împreună cu verificările efectuate de municipalitate asupra lucrării efectuate. Ca și în cazul arhitecților, diferențele dintre cele două modele pot fi mai puțin semnificative decât par atunci când țările care nu aplică reglementarea folosesc certificarea competențelor inginerilor³⁷ sau o evaluare ad hoc a competențelor sau a experienței de la caz la caz, ca o condiție pentru ca inginerii să presteze servicii specifice (de exemplu, prezentarea planurilor sau a autorizațiilor de construcție).

Dintre țările care aplică reglementarea, anumite state membre precum **Belgia, Franța și Regatul Unit**, în ceea ce privește inginerii-experti, protejează doar utilizarea titlului profesional.

În majoritatea țărilor există mai multe moduri prin care poate fi exercitată profesia de inginer, în funcție de limitele autorizațiilor/permiselor/titlurilor acordate și/sau de diferitele niveluri de responsabilitate atribuită. Aceasta este situația cel puțin în **Croația, Republica Cehă, Italia, Finlanda, Grecia, Ungaria, Irlanda, Letonia, Lituania, Luxembourg, Polonia, Portugalia, România, Slovenia, Slovacia, Spania și Regatul Unit**. De exemplu, **Letonia** are cel mai specializat regim, cu aproape 80 de tipuri de certificări posibile pentru inginerii constructori în diferite domenii de activitate (cercetare sau proiectare tehnologică sau gestionarea lucrărilor de construcții, supravegherea construcțiilor sau examinarea experților în construcții). În **Polonia**, activitățile de proiectare și construcție sunt executate fie de către două tipuri diferite de ingineri, fie în comun de către același inginer, în funcție de calificarea obținută. Mai mult, în funcție de nivelul calificării, inginerii constructori pot desfășura activități de proiectare/construcții cu capacitate restricționată sau totală.

Aceste divergențe în ceea ce privește organizarea profesiei se reflectă și în activitățile rezervate, care diferă, de asemenea, de la o țară la alta. În general, activitățile rezervate vizează în principal proiectarea și construcțiile. **Austria, Republica Cehă, Italia, Polonia, Portugalia, Romania și Spania** operează cu o gamă variată de activități rezervate, cu toate că unele dintre aceste activități sunt partajate cu alte profesii. **Malta** are particularitatea că activitățile rezervate nu sunt enumerate într-un singur act. În schimb, pot fi găsite trimiteri la *Periti* – singurul profesionist care poate efectua și își poate asuma responsabilitatea pentru anumite activități – în mai multe acte juridice diferite. În **Germania**, rezervarea se limitează la depunerea documentelor de planificare.

Restricții privind cerințele în materie de deținere de capital sunt impuse de **Austria, Cipru, Germania, Malta, Slovacia și Spania**. De exemplu, **Cipru și Malta** impun o deținere de capital în proporție de 100 % al profesioniștilor, în vreme ce **Austria, Germania și Slovacia** solicită ca cel puțin 50 % din acțiuni să fie deținute de către profesioniști.

---

³⁷ În Estonia, de exemplu, anumite moduri de desfășurare a activităților profesionale necesită o atestare profesională (adică un certificat de anumit nivel emis de autoritatea responsabilă cu calificările).

În **Austria**, domeniul de activitate exclusiv al societăților de geniu civil trebuie să fie prestarea de servicii de inginerie, limitând astfel semnificativ posibilitatea exercitării profesiei în comun cu alte profesii.

14 state membre impun afilierea la o organizație profesională, iar în 16 state membre asigurarea de răspundere civilă profesională este obligatorie.

În ceea ce privește mobilitatea transfrontalieră a inginerilor, coexistența unor sisteme unitare și fragmentate ar putea crea bariere pentru inginerii constructori care se deplasează dintr-o țară cu un sistem unitar într-o țară cu un sistem fragmentat. De exemplu, un inginer care vine dintr-o țară în care inginerilor constructori li se permite să efectueze mai multe tipuri diferite de lucrări în orice sector vor întâmpina dificultăți în țări precum **Letonia** sau **România** în a identifica sectorul de geniu civil la care ar putea avea acces și le poate fi dificil sau chiar imposibil să aibă acces la toate sectoarele, fără măsuri compensatorii severe.

Recomandări

Austria, Republica Cehă, Italia, Polonia Portugalia, România și Spania ar trebui să reanalizeze sfera extinsă a activităților rezervate.

Malta ar trebui să clarifice care sunt activitățile rezervate profesioniștilor *Periti*.

Spania ar trebui să reevalueze cerința pentru obținerea autorizației din partea organizației profesionale pentru anumite proiecte/lucrări.

Cipru și Malta trebuie să revizuiască cerința potrivită căreia profesioniștii trebuie să dețină acțiuni în proporție de 100 % la o societate comercială.

Austria, Germania și Slovacia ar trebui să evalueze proporționalitatea cerințelor privind deținerea de capital.

Austria ar trebuie să evalueze restricțiile acestora asupra activităților multidisciplinare.

Statele membre care impun obligativitatea certificării profesionale pentru profesiile nereglementate sau care se bazează pe alte sisteme de control și echilibru, îndeosebi cu privire la furnizarea anumitor servicii, ar trebui să reexamineze coerența globală și efectele practice ale acestui model pentru a evita ca acesta să devină o barieră în calea accesului la o profesie.

Statele membre care au un sistem fragmentat în materie de profesii sau cerințe multiple în funcție de activitățile specifice desfășurate, precum **Letonia**, ar trebui să reflecteze asupra efectelor sistemului propriu asupra liberei circulații a profesioniștilor și dacă anumite obstacole potențiale pot fi justificate sau nu.

II.3. Contabilii/consultanții fiscali

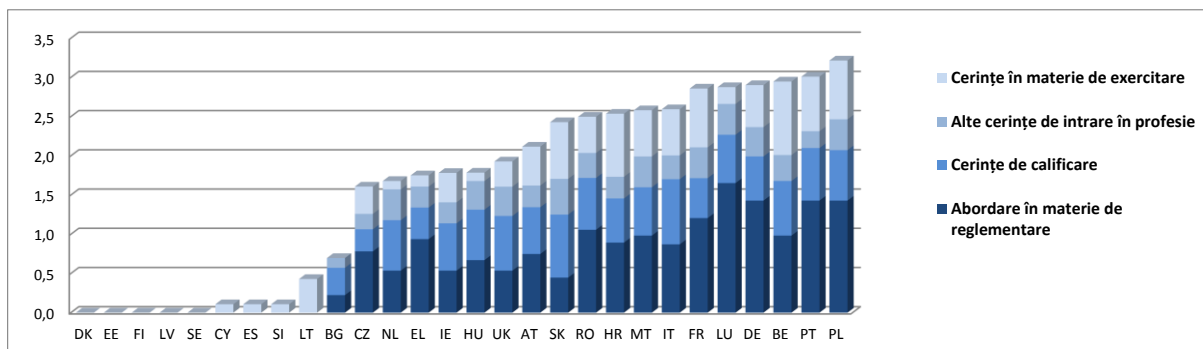
Contabilii/consultanții fiscali sunt o grupă de profesii deosebit de diversă, care include contabilii, contabilii sau consilierii fiscali autorizați, cu diferențe mari între statele membre în ceea ce privește organizarea profesiilor în acest domeniu și reglementarea respectivă. Una sau mai multe profesii în acest domeniu sunt reglementate în 19 state membre:

- fie prin rezervarea activității și titlu protejat (**Austria, Belgia, Franța, Germania, Italia, Luxemburg, Malta, Polonia, Portugalia, România**);
- fie prin rezervarea activității (**Bulgaria, Croația, Republica Cehă, Ungaria, Slovacia**); fie

- fie exclusiv prin protecția titlului profesional (**Grecia, Irlanda, Țările de Jos, Regatul Unit**).

În **Regatul Unit** de exemplu, contabilitatea este un sector extrem de competitiv și, deși intrarea în profesie fără o calificare profesională este teoretic posibilă, absolvenții care dețin un titlu profesional au un avantaj competitiv considerabil față de alți candidați. În nouă state membre, și anume **Cipru, Danemarca, Estonia, Finlanda, Lituania, Letonia, Slovenia, Spania și Suedia**, profesia nu este reglementată ca atare. În general, statele membre justifică reglementarea în sector prin rolul important pe care contabilii/consultanții fiscali îl joacă în cadrul tuturor sistemelor fiscale în sprijinirea consumatorilor și a contribuabililor pentru a-și respecta obligațiile fiscale.

Graficul 4: Indicator de restricții: Contabili/consultanți fiscali

Sursa: Comisia Europeană, noiembrie 2016.

Graficul 4 prezintă poziția relativă a statelor membre în ceea ce privește caracterul restrictiv în raport cu accesul și exercitarea profesiei de contabil/consultant fiscal, potrivit noului indicator de restricții. Indicatorul de mai jos nu ține seama de reglementarea profesiei de auditor, care este reglementată în toate statele membre în temeiul Directivei 2006/43/CE privind auditul legal al conturilor anuale și al conturilor consolidate.

Unele state membre rezervă cele două activități, de contabilitate și de consultanță, (adeseori în comun cu alte profesii, de exemplu, în **Republica Cehă, Franța³⁸ Portugalia, România**). **Bulgaria** și **Luxemburg** rezervă doar contabilitatea, adică evidența contabilă/întocmirea situațiilor financiare consolidate, în vreme ce **Germania** rezervă doar consultanța fiscală și reprezentarea în fața autorităților fiscale. **România** are trei profesii reglementate diferite în sector, în vreme ce **Austria** are patru profesii.

Italia rezervă contabililor anumite activități relative la plata salariilor oarecum simple într-un mod care implică sarcini suplimentare pentru întreprinderile mici. **Croația** aplică în prezent o reformare a profesiei de consultant fiscal, stabilind o gamă foarte largă de activități, fie rezervate în mod exclusiv profesiei, fie incluzând sarcini simple precum pregătirea declarațiilor fiscale pentru cetățeni și întreprinderi mici. Deși **Franța** rezervă contabilitatea experților contabili, o instanță națională a decis recent că efectuarea înregistrărilor contabile în format electronic înainte de a le aproba depășește sfera activităților rezervate. Totuși, hotărârea nu este definitivă.

³⁸ În Franța, consultanța fiscală care implică aspecte complexe este rezervată avocaților, însă și experții contabili pot oferi consultanță fiscală propriilor clienți. De asemenea, auditorii și notarii pot furniza consultanță fiscală dacă aceasta este legată de activitățile prestate de aceștia.

Cerințele în materie de calificare, de asemenea, variază considerabil între statele membre. Durata totală a formării variază între 3 ani (**Grecia, Republica Cehă**) și 8 ani (**Franța, România**).

Potrivit informațiilor culese din baza de date a profesiilor reglementate, dezvoltarea profesională continuă este cerută în **Belgia, Germania, Ungaria, Irlanda, Malta, Polonia, Portugalia, România și Slovacia**.

Înscrierea obligatorie într-o organizație profesională este prevăzută în 15 state membre, de exemplu în **Franța, Germania, Grecia, Italia și Luxemburg**.

Asigurarea de răspundere civilă profesională este obligatorie în 14 state membre, și anume **Austria, Belgia, Croația, Republica Cehă, Franța, Germania, Irlanda, Italia, Malta, Polonia, Portugalia, România, Slovacia și Regatul Unit**.

În multe cazuri, normele de incompatibilitate sau restricțiile multidisciplinare care afectează contabilii/consultanții fiscali sunt stipulate, de fapt, în reglementarea altor profesii, cum ar fi avocații și auditorii.

Unele state membre, de exemplu, **Germania și Franța**, impun interdicții privind exercitarea în comun a activităților, permițând cooperarea doar în cazul unui număr limitat de profesii, de exemplu în sectoarele juridic sau contabil. Se pare că **Belgia** impune reguli stricte de incompatibilitate care interzic activitățile multidisciplinare și exercitarea simultană a oricărei alte activități economice pentru profesiile contabile în Belgia.

Mai multe state membre (**Germania, Portugalia și România**) impun, de asemenea, cerințe privind forma de societate și deținerea de capital. Cu toate că **Germania** permite întreprinderilor profesionale să efectueze activități legate de consultanța fiscală în anumite condiții, există o lipsă de securitate juridică în ceea ce privește condițiile în care întreprinderile profesionale stabilite în alte state membre pot presta în mod legal servicii temporare sau ocazionale. **Belgia, Franța, Germania, Irlanda, Malta, Franța, Polonia, Portugalia, România și Slovacia** solicită ca cel puțin 50 % din acțiuni să fie deținute de către profesioniști.

Alte cerințe în materie de autorizare includ buna reputație și dovada că societatea nu a înregistrat un faliment anterior, sau obligația de a avea reședința pe teritoriul național (**Croația**). Restricțiile privind reședința pe teritoriul național par să încalce dreptul Uniunii.

Recomandări

Toate statele membre care reglementează profesiile din acest sector ar trebui să își reconsidere posibilitatea de a rezerva sarcinile simple, cum ar fi plata salariilor sau întocmirea declarațiilor fiscale, profesioniștilor cu înaltă calificare.

Croația ar trebui (i) să reevalueze proporționalitatea sferei extinse de activități rezervate consultanților fiscali, ca parte a viitoarei reforme, mai ales în ceea ce privește necesitatea de a rezerva activități, cum ar fi întocmirea declarațiilor de impozit; (ii) să aibă în vedere posibilitatea de a partaja activitatea de consultanță fiscală cu alți profesioniști din sector, în conformitate cu cauza C-451/03.

Croația trebuie să elimine restricțiile care impun reședința pe teritoriul național.

De asemenea, **Croația** trebuie să ia pe deplin în considerare calificările profesionale obținute în străinătate, în conformitate cu Directiva privind calificările profesionale.

România și Italia ar trebui să evalueze coerența activităților rezervate și distribuția între numeroasele profesii reglementate din acest sector. Concret, la definirea activităților rezervate

profesioniștilor, în special a activității de plată a salariilor, **Italia** ar trebui să țină seama pe deplin de jurisprudența Curții de Justiție în cauza C-79/01.

Franța ar trebui să clarifice sfera activităților rezervate experților contabili, mai ales în ceea ce privește sarcini precum efectuarea de înregistrări contabile pe cale electronică, în conformitate cu jurisprudența națională și cu cauza C-79/01.

Belgia ar trebui să reevalueze normele de incompatibilitate care interzic exercitarea simultană a oricărei alte activități economice pentru toate tipurile de profesii contabile, în special pentru cele în care conflictul de interese poate fi prevenit de la caz la caz.

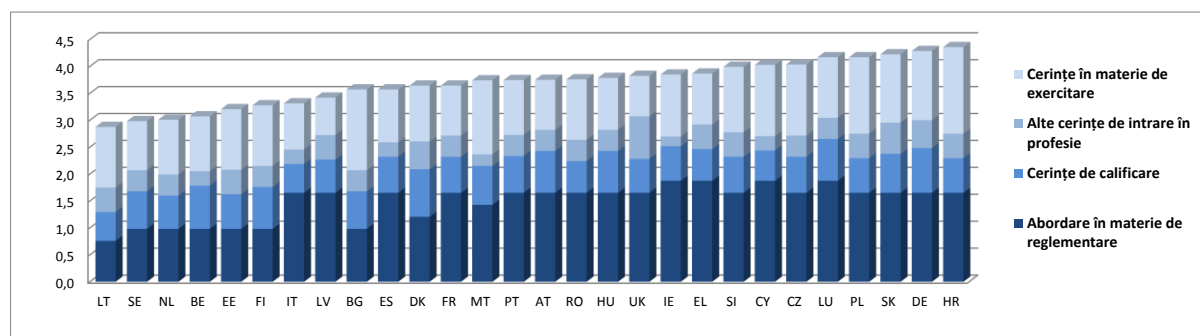
Germania ar trebui să dea curs în mod corespunzător cauzei C-342/14, pentru a asigura transparența și securitatea juridică, îndeosebi în ceea ce privește furnizarea de servicii de consultanță fiscală de către societăți înființate în alte state membre.

Belgia, Germania, Malta, Franța, Irlanda, Polonia, Portugalia, România și Slovacia ar trebui să evalueze proporționalitatea cerințelor privind deținerea de capital.

II.4. Avocații

Abordările normative naționale care vizează avocații sunt destul de uniforme la nivelul statelor membre, în sensul că profesia este reglementată prin rezervări de activități și titluri protejate în toate statele membre³⁹.

Graficul 5: Indicator de restricții: Avocați

Sursa: Comisia Europeană, noiembrie 2016.

Graficul 5 prezintă poziția relativă a statelor membre în ceea ce privește caracterul restrictiv în raport cu accesul și exercitarea profesiei de avocat, potrivit noului indicator de restricții.

Având în vedere diferitele activități ale profesiei, de exemplu reprezentarea în instanță, consultanța juridică, întocmirea documentelor juridice, statele membre au adoptat abordări diferite în ceea ce privește sfera activităților rezervate avocaților.

Toate statele membre rezervă avocaților activitățile legate de reprezentarea clienților în fața autorităților judiciare, cu toate că modul în care se desfășoară efectiv acest lucru poate varia (activitatea se suprapune uneori cu alte profesii juridice). **Spania**, de exemplu, reglementează două profesii în acest sector: *abogados* și *procuradores*. În schimb, aceasta rezervă anumite

³⁹ Pe baza asemănarilor în ceea ce privește reglementarea profesiei, îndeosebi prin protejarea titlului profesional, avocații beneficiază de două directive specifice, și anume privind posibilitatea de a presta servicii cu caracter temporar sau ocazional, pe baza titlului profesional obținut în țara de origine (Directiva 77/249/CEE), sau privind posibilitatea de stabilire permanentă într-un alt stat membru în baza titlului profesional obținut în țara de origine (Directiva 98/5/CE). Întrucât aceste două directive nu definesc activitățile rezervate profesiei în general, acestea se referă la „activități ale avocaților”, cum ar fi activitățile legate de reprezentarea unui client în cadrul procedurilor judiciare sau în fața autorităților publice, precum și cele de consultanță juridică.

activități exclusiv pentru cei din urmă, cum ar fi reprezentarea tehnică a clienților sau comunicarea documentelor către instanțe, în timp ce *abogados* sunt în egală măsură calificați să exercite aceste activități și se supun aceluiași reguli de conduită profesională. În **Regatul Unit**, Anglia și Țara Galilor, Irlanda de Nord și Scoția au reguli specifice pentru profesiile de *solicitor* și *barrister* sau *advocate* și rezervă celor două categorii o gamă largă de activități, precum dreptul de a pleda, administrarea litigiilor, activități rezervate bazate pe instrumente, probațiuni, activități notariale și administrarea depunerii jurământului.

Consultanța juridică este rezervată avocaților în mai multe state membre, cum ar fi **Franța, Germania, Ungaria, Polonia, Portugalia, România și Slovacia**. În acest context, lipsa de claritate cu privire la conținutul exact al acestei activități rezervate poate conduce la dificultăți în domenii precum furnizarea de consultanță juridică on-line și automatizarea digitală a documentelor juridice de către non-avocați. Cu toate că progresele tehnologice au redus într-o anumită măsură asimetria informațiilor între avocați și consumatori, în condițiile în care informațiile juridice, cum ar fi legislația și jurisprudența, sunt accesibile la scară largă pe internet, în **Bulgaria**, un proiect de lege din 2015 sugerează posibilitatea de a rezerva avocaților consultanța juridică și reprezentarea în fața mai multor autorități administrative.

Având în vedere rolul lor special, normele privind accesul și exercitarea profesiei de avocat sunt printre cele mai stricte din sectorul serviciilor pentru întreprinderi. În ceea ce privește calificarea, învățământul superior este necesar în marea majoritate a statelor membre (diploma de drept fiind obligatorie), urmat de un stagiu obligatoriu și/sau experiență profesională suplimentară și examen de admitere în barou. Durata totală a formării variază între 3 ani (**Irlanda**) și 9 ani (**Slovenia**). Cu toate acestea, se pare că în unele state membre (**Grecia, Italia**), formarea și experiența dobândite în străinătate nu sunt luate în considerare în mod corespunzător atunci când se permite accesul la stagii pentru avocați⁴⁰. Recent, **Spania** a introdus norme noi privind calificarea avocaților, însă există neclarități cu privire la înregistrarea absolvenților care și-au început studiile înaintea intrării în vigoare a actului de reformă.

Anumite state membre impun cerințe suplimentare în materia calificărilor profesionale (de ex., experiență profesională suplimentară) pentru a profesa în fața celor mai înalte instanțe (**Belgia, Bulgaria, Franța, Germania și Grecia**). În unele dintre aceste state, de ex. **Belgia, Franța și Germania**, avocații care profesează în fața instanțelor supreme se supun și unor cerințe suplimentare de autorizare, iar condițiile de acces pentru avocații din alte state membre care profesează pe baza titlului obținut în țara lor de origine rămân neclare.

Dezvoltarea profesională continuă obligatorie este prevăzută în majoritatea statelor membre, exceptând **Republica Cehă, Grecia, Malta, Slovacia, Slovenia și Spania**, unde este facultativă. În pofida vastei jurisprudențe privind recunoașterea calificărilor⁴¹, recunoașterea reciprocă a dezvoltării profesionale continue transfrontaliere a avocaților pare să fie problematică, îndeosebi pentru avocații care doresc să beneficieze de drepturile acordate acestora în temeiul celor două directive privind avocații.

Toate statele membre impun înscrierea obligatorie într-o organizație profesională sau într-un registru profesional. În această privință, în unele țări pot fi observate unele evoluții recente, cum ar fi în **Irlanda și Regatul Unit**, care au condus la separarea autorităților de reglementare juridice de organismele reprezentative.

---

⁴⁰ A se vedea cauza C-313/01 *Morgenbesser*, care permite efectuarea de stagii de pregătire pentru profesia juridică de către absolvenții de drept în orice stat membru, în urma unei evaluări a calificării obținute în străinătate.

⁴¹ Cauza C-340/89 *Vlassopoulou*.

Majoritatea statelor membre impun norme de incompatibilitate și restricții multidisciplinare stricte⁴², precum și cerințe privind forma de societate și deținerea de capital. Aceste cerințe trebuie să fie evaluate luând în considerare sfera activităților rezervate. Întrucât astfel de restricții pot fi justificate pentru activități legate de reprezentarea în instanță, efectele cumulate ale acestora par mai stricte în cazul în care și alte activități sunt rezervate avocaților.

În această privință, toate statele membre au fie o normă generală pentru a evita conflictul de interese, fie aplică norme de incompatibilitate care interzic exercitarea anumitor activități, cum ar fi schimburile comerciale sau activitățile salariate, cu excepția celor permise în mod explicit (de ex., activități didactice sau de cercetare). În **Italia**, de exemplu, nu este posibil ca avocații să practice simultan profesia de agent de brevete, deși cele două profesii au reguli similare de conduită profesională și presupun activități comune.

Restricțiile multidisciplinare variază de la interdicția totală (**Bulgaria, Republica Cehă**) la autorizarea anumitor activități multidisciplinare cu un număr limitat de profesii (**Franța, Germania, Țările de Jos**). În **Estonia**, avocații pot participa în structura de conducere a unei întreprinderi câtă vreme această participare este compatibilă cu activitățile profesionale ale unui „advokaat” și nu poate compromite independența avocatului.

Un număr limitat de state membre permit implicarea non-avocaților în firme de avocatură⁴³. **Regatul Unit** (Anglia și Țara Galilor, mai exact) au introdus posibilitatea ca consilierii juridici să participe în structuri comerciale alternative (ABS), autorizând deținerea de capital de către non-avocați și practicile multidisciplinare. Deținerea de capital de către non-avocați este posibil, de asemenea, în **Spania** (până la 25 %) și într-o anumită măsură în **Danemarca**. În **Germania**, peste 50 % din acțiunile unei întreprinderi trebuie să fie deținute de avocați (numai alți juriști și profesioniști contabili pot fi acționari). În luna februarie 2016, Curtea Constituțională a Germaniei a declarat că interdicția privind parteneriatul profesional cu medicii și farmaciștii este neconstituțională. În **Finlanda**, cu toate că acțiunile societăților cu răspundere limitată trebuie să fie deținute de *advocates*, Baroul poate acorda o derogare în cazuri specifice. Parteneriatele obișnuite sunt în general permise, iar în multe state membre exercitarea profesiei este de asemenea posibilă sub forma unei societăți profesionale. Un număr de țări permit avocaților să folosească forma unei societăți cu răspundere limitată, de exemplu, **Austria, Belgia, Cipru, Finlanda, Franța și Germania**.

Asigurarea de răspundere civilă profesională este obligatorie în statele membre, cu excepția **Greciei** și a **Letoniei**, unde este voluntară. În multe cazuri, această obligație vizează toate activitățile legate de practicarea profesiei, inclusiv serviciile transfrontaliere prestate într-un alt stat membru. Astfel, o poliță de asigurare poate acoperi întregul teritoriu al UE pe baza unei prime unice (de ex., **Franța, Spania**), facilitând mobilitatea profesioniștilor. De asemenea, există diferențe în ceea ce privește acoperirea minimă și taxele corespunzătoare. De exemplu, costurile sunt mult mai ridicate în **Regatul Unit** decât în alte state membre dată fiind sfera extinsă a activităților rezervate și natura specifică a pieței britanice⁴⁴.

Pe lângă cerințele enumerate mai sus, majoritatea statelor membre impun obligativitatea cetățeniei UE, un cazier judiciar curat și depunerea unui jurământ privind respectarea regulilor de etică și a normelor de drept. Rămâne neclar faptul dacă **Slovenia** permite

⁴² A se vedea cauza C-309/99 *Wouters*.

⁴³ În această privință, Directiva 98/5/CE permite statelor membre să impună anumite limitări privind forma grupului sau cerințele în materie de acționariat pentru firmele de avocatură, dar numai în măsura în care acestea sunt justificate, necesare și proporționale, în urma unei evaluări de la caz la caz. Acest lucru înseamnă că respectivele cerințe trebuie coroborate cu articolul 59 din Directiva privind calificările profesionale, care acoperă toate profesiile reglementate.

⁴⁴ Caracterul restrictiv al acestei cerințe a fost evidențiat în studiul privind Evaluarea cadrului juridic pentru libera circulație a avocaților, a se vedea http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/docs/studies/2013-lawyers/report_en.pdf.

cetățenilor UE calificați în Slovenia să profeseze în baza titlului sloven, din cauza cerinței privind cetățenia slovenă. **Cipru** impune o cerință privind reședința pentru practicarea profesiei, cerință care pare să încalce dreptul Uniunii și care subminează eficacitatea directivelor privind avocații⁴⁵. **Italia** a impus recent o cerință de a avea cel puțin cinci cazuri pe an, ca o dovadă a respectării unei cerințe generale de exercitare continuă și regulată a profesiei. În **Croația**, un avocat care nu profesează mai mult de 6 luni pierde dreptul de a-și exercita profesia, fapt deosebit de problematic pentru avocații care doresc să se stabilească sau să presteze servicii în străinătate.

Recomandări

Toate statele membre care rezervă consultanța juridică ar trebui să clarifice sfera activităților rezervate, astfel încât să faciliteze prestarea de servicii de consultanță juridică de către avocați sau alți prestatori de servicii, în special pentru serviciile online.

Toate statele membre ar trebui să evalueze cerințele privind forma de societate și deținerea de capital, normele de incompatibilitate și restricțiile multidisciplinare, ținând seama în special de proporționalitatea acestor restricții în raport cu principiile fundamentale precum independența profesiei și cu mecanismele de supraveghere aferente. În plus, ar trebui avut în vedere efectul cumulativ al acestor cerințe în situații în care efectele acestora s-a putea accentua în cazul unor rezervări extensive de activități (de ex., atunci când consultanța juridică este, de asemenea, parte din activitățile rezervate).

Cipru ar trebui să revizuiască norma legată de cerința privind reședința în măsura aplicabilă resortisanților UE care intenționează să profeseze în Cipru, în vreme ce **Slovenia** ar trebui să elimine cerința privind cetățenia pentru resortisanții UE calificați în Slovenia.

Bulgaria ar trebui să reevalueze, în cadrul noului proiect de lege, necesitatea de a rezerva avocaților consultanța juridică și reprezentarea cetățenilor în fața autorităților administrative.

Italia ar trebui să clarifice cerințele care restricționează exercitarea profesiei, cum ar fi domeniul de aplicare extins al regimului incompatibilității, îndeosebi pentru profesiile cu norme similare privind conduita profesională, precum agenții de brevete. Justificarea și proporționalitatea cerinței recent introduse de a avea cel puțin cinci cazuri pe an ar trebui reevaluată.

Croația ar trebui să revizuiască dispoziția conform căreia un avocat care nu profesează mai mult de 6 luni pierde dreptul de a-și exercita profesia.

Belgia, Franța și Germania ar trebui să introducă mai multă transparență și să revizuiască normele de acces pentru avocații care doresc să profeseze în fața instanțelor supreme respective și, îndeosebi, să clarifice normele aplicabile avocaților europeni.

Germania ar trebui să reexamineze necesitatea menținerii restricțiilor de vârstă pentru a practica profesia în fața Curții de Justiție Federale (*Bundesgerichtshof*), în favoarea unor măsuri care par a fi mai adecvate obiectivului urmărit, cum ar fi experiența profesională.

Spania trebuie să revizuiască sfera activităților rezervate *procuradores* și, în special, dacă anumite activități precum reprezentarea tehnică sau comunicarea documentelor către instanțe poate fi efectuată în comun cu *abogados*. De asemenea, Spania ar trebui să emită orientări și

⁴⁵ Potrivit unei jurisprudențe constante, metodele moderne de transport și de telecomunicații permit avocaților să mențină contactele necesare cu clienții și autoritățile judiciare. Obiectivul urmărit poate fi atins prin impunerea asupra avocatului a unor obligații care să limiteze într-o măsură mai mică exercitarea activităților sale, prin obligarea avocatului care prestează servicii să aibă o adresă de serviciu la biroul unui avocat local, unde notificările din partea autorității judiciare în cauză să poată fi transmise în mod corespunzător.

instrucțiuni clare referitoare la înregistrarea avocaților după intrarea în vigoare a noului sistem privind calificările.

Regatul Unit ar trebui să evalueze posibilitatea adoptării unei abordări mai flexibile privind obligativitatea asigurării de răspundere civilă profesională, astfel încât să reducă sarcina financiară asupra profesioniștilor.

Grecia și Italia ar trebui să se asigure că formarea și experiența dobândite în străinătate sunt luate în considerare în mod corespunzător, astfel încât avocații să poată avea acces la stagii de pregătire pentru profesia juridică, în conformitate cu cauza C-313/01.

II.5. Agenți de brevete/mărci comerciale

Profesia de agent de brevete/mărci comerciale⁴⁶ este reglementată în sine în 22 de state membre, în vreme ce, în alte două dintre acestea, activitățile sunt rezervate în mod expres avocaților. În majoritatea țărilor, profesia este reglementată prin rezervarea activității și titlu protejat (**Austria, Bulgaria, Estonia, Franța, Italia, Luxemburg, Țările de Jos, Polonia, Portugalia, România, Slovenia, Spania, Suedia și Regatul Unit**). Unele țări asigură protecție doar titlului profesional (**Finlanda, Irlanda și Suedia**), în vreme ce șapte țări reglementează profesia doar prin rezervarea activității (**Belgia, Republica Cehă, Croația, Germania, Ungaria, Lituania, Slovacia**)⁴⁷. În sfârșit, **Cipru și Grecia** rezervă activitățile exclusiv avocaților.

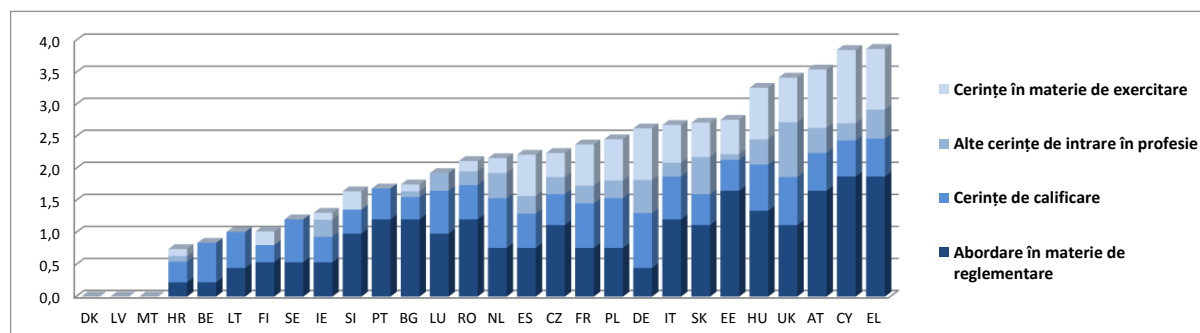
Motivele invocate de țările membre pentru reglementarea profesiei respective au la bază: (a) protecția consumatorilor și a beneficiarilor de servicii (de ex., a titularilor de drept) și (b) integritatea mecanismelor de protecție și a sistemelor de justiție care vizează aceste probleme. Astfel, motivul invocat de statele membre în favoarea reglementării este faptul că agenții de brevete/mărci comerciale lucrează cu o formă extrem de complexă a dreptului proprietății intelectuale și cu aspectele tehnice ale inovațiilor, precum și faptul că tratarea necorespunzătoare a acestora ar putea dăuna poziției clienților acestora și procesului global de gestionare și protecție a drepturilor de proprietate intelectuală în țările respective.

---

⁴⁶ În mai multe state membre, agenții de brevete sunt numiți avocați în materie de brevete (de exemplu, în AT și DE, „*Patentanwälte*”).

⁴⁷ Existența calificării de agent de brevete europene, în temeiul Convenției brevetului european semnate de către toate statele membre, ar trebui să fie de asemenea menționată. Această calificare permite profesionistului să folosească titlul respectiv în vederea reprezentării în fața Oficiului European de Brevete. Totuși, această calificare nu permite exercitarea profesiei de agent de brevete în țările semnate în care este reglementată profesia respectivă.

Graficul 6: Indicator de restricții: Agenți de brevete/mărci comerciale

Sursa: Comisia Europeană, noiembrie 2016.

Graficul 6 prezintă poziția relativă a statelor membre în ceea ce privește caracterul restrictiv în raport cu accesul și exercitarea profesiei de agent de brevete/mărci comerciale, potrivit noului indicator de restricții.

Sfera de aplicare a rezervării activităților diferă între statele membre. Anumite state membre (**Bulgaria, Estonia, Ungaria, Lituania, Luxemburg, Slovenia și Regatul Unit**) rezervă exclusiv agenților de brevete/mărci comerciale activitatea de consiliere și reprezentare în fața Oficiului de Brevete sau în fața altor autorități administrative. **Lituania** rezervă această activitate doar persoanelor străine care nu sunt rezidenți permanenți (sau nu sunt stabilite ca persoane juridice) într-un stat membru al UE, iar **Spania** pentru reprezentarea resortisanților țărilor terțe. În **Polonia**, activitățile rezervate de consiliere, reprezentarea în fața Oficiului de Brevete și în fața instanțelor administrative pentru aspectele privind proprietatea intelectuală, altele decât mărci, sunt exclusiv rezervate unor agenți de brevetare.

Reprezentarea în fața instanțelor în materia proprietății intelectuale este rezervată exclusiv agenților de brevete în **Germania** și în **Ungaria**. Mai multe țări permit partajarea acestei activități cu alte profesioniști precum avocații, notarii sau consilierii juridici (**Austria, Bulgaria, Republica Cehă, Estonia, Italia, Polonia, Portugalia și Slovacia**). Alte state membre rezervă în general activitatea de reprezentare în instanță, inclusiv în materia proprietății intelectuale, avocaților sau altor practicieni în domeniul dreptului, însă nu și agenților de brevete (de exemplu, **Belgia, Spania, Franța, Portugalia, România și Slovenia**).

Activitatea de elaborare a documentelor juridice în materia proprietății intelectuale este rezervată în mai multe state membre (**Austria, Republica Cehă, România, Slovacia, Polonia**) agenților de brevete și altor practicieni în domeniul dreptului. Totuși, **Ungaria** rezervă această activitate exclusiv agenților de brevete.

Ungaria rezervă agenților de brevete și activitatea de cercetare sau consiliere în legătură cu drepturile de proprietate intelectuală.

În anumite țări care nu reglementează profesia de agent de brevete/mărci comerciale, adică în **Cipru și Grecia**, activitățile specifice sunt totuși rezervate avocaților.

Cerințele în materie de calificare, de asemenea, variază considerabil între statele membre. În vreme ce toate statele membre solicită diplome universitare de studii cu durată între 3 și 5 ani, anumite state membre, precum **Austria, Croația, Ungaria și Irlanda**, solicită studii specializate (tehnice sau științifice). **Regatul Unit** solicită cursuri specializate în domeniul dreptului brevetelor și al mărcilor comerciale și există un număr foarte limitat de cursuri aprobate de autoritatea de înregistrare.

Experiența profesională anterioară este necesară în majoritatea statelor membre, însă durata variază între 2 ani (**Bulgaria**), 5 ani (**Croația, Lituania**) sau chiar 7,5 ani (**Austria**). Se solicită un stagiu sub supravegherea unui agent de brevete în anumite state membre (**Belgia, Germania, Ungaria, Irlanda, Italia, Luxemburg, Țările de Jos, Polonia și Regatul Unit**). În majoritatea statelor membre se solicită promovarea unui examen.

Acest lucru înseamnă că perioada totală cumulată de școlarizare necesară poate varia între 3 ani în **Portugalia** (unde nu este necesar stagiu sau o experiență acumulată anterior) și 7 ani (**Germania**), sau chiar 12,5 ani (**Austria**). Acest lucru trebuie observat din perspectiva faptului că activitățile pot fi desfășurate, de exemplu, de către avocați fără ca aceștia să se fi specializat în dreptul proprietății intelectuale.

Asigurarea de răspundere civilă profesională este necesară în 12 state membre, iar unele chiar restricționează condițiile pe baza cărora se oferă asigurarea (de exemplu, **Regatul Unit**).

Mai multe state membre impun restricții privind cerințele legate de forma de societate și deținere de capital. De exemplu, **Austria** solicită ca o firmă profesională să fie în proporție de 100 % deținută de agenți de brevete/mărci comerciale. Alte țări, precum **România**, permit înființarea unei societăți profesionale (100 % deținută de agenți de brevete/mărci comerciale) sau a unei societăți obișnuite (fără agenți calificați). **Ungaria** reglementează atât parteneriatele profesionale (în care agenții de brevete dețin 100 % din acțiuni), cât și întreprinderile profesionale (în care agenții de brevete dețin 75 % din acțiuni). **Franța** nu prevede cerințe specifice pentru deținere de capital, dar solicită în schimb ca puterea de decizie în cadrul întreprinderii să aparțină agenților de brevete/mărci comerciale. **Grecia** și **Cipru** solicită ca 100 % din parteneri să fie avocați. **Germania** și **Polonia** solicită ca cel puțin 50 % din acțiuni să fie deținute de către profesioniști.

Mai multe state membre interzic complet exercitarea profesiei de agent de brevete cumulată cu alte profesii (de exemplu, **Austria** și **Ungaria**), în vreme ce alte state permit exercitarea acestei profesii doar în comun cu profesiile juridice sau contabile (**Estonia, Germania**).

În ceea ce privește prestarea transfrontalieră de servicii, Directiva 2013/55/UE⁴⁸ nu a fost încă transpusă într-un număr de state membre în legislația națională privind agenții de brevete/mărci comerciale. De exemplu, prin elaborarea unei liste limitate a calificărilor recunoscute, **Germania** și **Regatul Unit** nu permit recunoașterea calificării profesionale a agenților de brevete/mărci comerciale originari din alte state membre ale UE.

Slovacia solicită o procedură specifică de recunoaștere pentru titularii diplomelor obținute în alte state membre ale UE pentru a avea acces la profesia (nereglementată) de asistent avocat în materie de brevete.

Recomandări

Slovacia ar trebui să se asigure că procedura de recunoaștere pe care o aplică titularilor de diplome străine care vor să profeseze ca asistent avocat în materie de brevete este conformă cu dispozițiile TFUE privind libera circulație a lucrătorilor și nediscriminarea, precum și cu jurisprudența relevantă.

Germania și **Regatul Unit** ar trebui să transpună cât mai curând posibil Directiva 2013/55/UE și să asigure conformitatea cu legislația UE privind agenții de brevete.

⁴⁸ Directiva 2013/55/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 noiembrie 2013 de modificare a Directivei 2005/36/CE privind recunoașterea calificărilor profesionale și a Regulamentului (UE) nr. 1024/2012 privind cooperarea administrativă prin intermediul Sistemului de informare al pieței interne („Regulamentul IMI”)

Austria, Germania și Regatul Unit ar trebui să reconsidere nivelurile variate de măsuri de reglementare, de exemplu solicitarea mai multor ani de experiență profesională sau de formare profesională în plus față de formarea de bază, și să încerce să ofere soluții alternative pentru obținerea calificării.

Croația, Estonia, Lituania și Suedia ar trebui să își reevalueze cerința privind experiența profesională anterioară pe care o impun drept condiție pentru accesul la profesia de agent de brevete/mărci comerciale.

Regatul Unit ar trebui să evalueze cerințele în materie de asigurare pentru a se asigura că acestea nu sunt excesiv de restrictive.

Austria, Estonia, Ungaria, Polonia și Regatul Unit ar trebui să evalueze sfera activităților rezervate agenților de brevete/mărci comerciale. **Cipru și Grecia** ar trebui să evalueze proporționalitatea măsurilor care rezervă strict avocaților activitățile legate de proprietatea industrială.

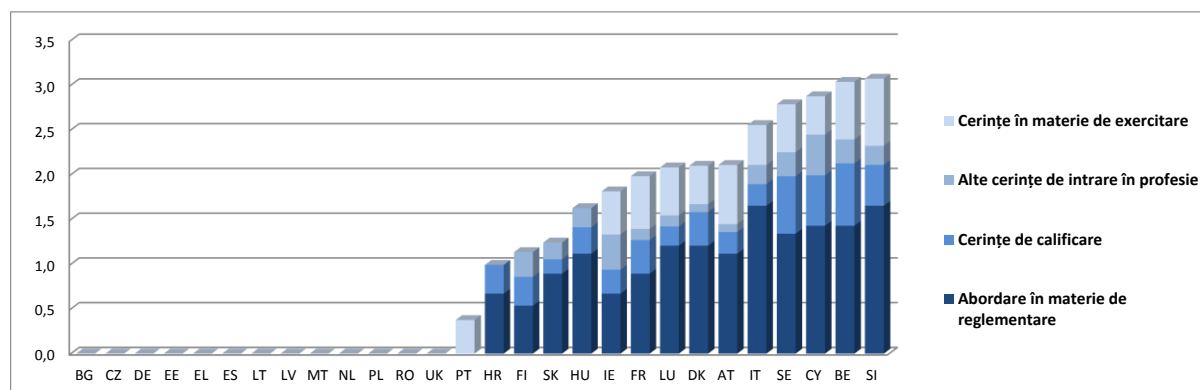
Austria și Ungaria ar trebui să evalueze proporționalitatea interdicțiilor privind exercitarea profesiei de agent de brevete/mărci comerciale în comun cu alte profesii.

Austria, Germania, Ungaria și Polonia ar trebui să evalueze proporționalitatea cerințelor în materie de deținere de capital.

II.6. Agenții imobiliari

Abordările în materie de reglementare în sectorul imobiliar variază semnificativ de la o țară la alta. Dacă în unele state membre profesia este reglementată de multă vreme (de ex., în **Austria** este reglementată din 1973), în alte țări reglementarea a fost introdusă mai recent (de ex., în 2011, în **Irlanda**). Trei țări par să intenționeze să reglementeze accesul la această profesie (**Republica Cehă, Germania și Slovacia**). În schimb, **Țările de Jos, Polonia și Portugalia** au optat recent în favoarea dereglementării.

Graficul 7: Indicator de restricții: Agenți imobiliari

Sursa: Comisia Europeană, noiembrie 2016.

Graficul 7 prezintă poziția relativă a statelor membre în ceea ce privește caracterul restrictiv în raport cu accesul și exercitarea profesiei de agent imobiliar, potrivit noului indicator de restricții.

Profesia este reglementată în 14 state membre: **Austria, Belgia, Croația, Cipru, Danemarca, Finlanda, Franța, Ungaria, Irlanda, Italia, Luxemburg, Slovacia**⁴⁹, **Slovenia și Suedia**. Majoritatea țărilor reglementează prin intermediul rezervării activităților. **Cipru, Belgia, Danemarca, Finlanda**⁵⁰, **Irlanda, Italia, Luxemburg și Slovenia** reglementează profesia prin rezervarea activității, combinată cu protecția titlului. În **Spania** se aplică o anumită reglementare regională a activităților agenților imobiliari.

Majoritatea țărilor au activități similare rezervate pentru agenții imobiliari. În esență, acestea constau în activități de intermediere între cumpărători și vânzatori de bunuri imobile, inclusiv de consultanță. Cu toate acestea, în unele cazuri, agenții imobiliari execută sarcini în plus față de reunirea părților la tranzacție și consilierea acestora, iar unele dintre aceste activități sunt destul de complexe. De exemplu, în țările nordice, agenții imobiliari autorizați oferă consultanță juridică în cadrul nivelului lor de expertiză (de ex., în **Suedia**, agenții imobiliari autorizați oferă asistență la întocmirea documentației corespunzătoare sau consiliere cu privire la clauzele contractuale. În **Finlanda**, majoritatea tranzacțiilor care implică un agent imobiliar vizează vânzarea și cumpărarea de acțiuni în cadrul unei cooperative imobiliare, fără legalizarea separată de către un notar oficial. Evaluarea proprietății este menționată pentru **Danemarca și Italia**⁵¹, în vreme ce în **Austria**, reprezentarea în fața autorităților/instanțelor publice (în măsura în care această sarcină nu este rezervată avocaților), precum și efectuarea de licitații publice de proprietăți, sunt rezervate agenților imobiliari. În **Belgia și Franța**, agenții imobiliari sunt implicați în activități de gestiune în coproprietate și de gestiune a bunurilor imobile, în cadrul rolului de *syndic*.

În multe cazuri, activitățile agenților imobiliari sunt comune cu cele avocaților și/sau notarilor. Cu toate acestea, cel puțin în câteva cazuri, anumite activități de brokeraj imobiliar par a fi rezervate exclusiv agenților imobiliari calificați (**Austria, Cipru, Irlanda, Luxemburg, Suedia și Slovenia**).

Majoritatea țărilor impun o durată de școlarizare în domeniu de 2-3 ani, care este posibil să trebuiască a fi completată cu un stagiul și/sau experiență de lucru și/sau examen. În unele dintre cazurile cele mai stricte, această reglementare poate fi explicată parțial de faptul că anumite sarcini mai complexe sunt atribuite agenților imobiliari (de ex., în **Austria, Danemarca și Suedia**). Această realitate este total diferită în țări precum **Croația, Finlanda, Ungaria și Italia**, care aplică exigențe mai scăzute în materie de calificare. De exemplu, în **Ungaria**, durata programului de școlarizare este de numai 6 luni, în vreme ce în **Finlanda** doar se susține un examen, fără a fi necesară o formare specifică sau experiență anterioară. În **Croația și Italia**, absolvenții de liceu susțin un examen obligatoriu, iar pentru **Italia** este necesară finalizarea unui curs de formare de 80 de ore.

În majoritatea cazurilor există modalități alternative pentru a obține calificările necesare. Numai în **Belgia, Croația, Cipru, Italia, Finlanda și Suedia** pare să existe o singură modalitate de obținere a calificării de agent imobiliar.

Atât țările cu un nivel de reglementare relativ redus, cât și cele cu cerințe mai stricte dispun de mijloace suplimentare pentru a asigura protecția consumatorilor și prevenirea fraudelor. Cu toate că majoritatea țărilor impun înregistrarea obligatorie în cadrul unor organizații

---

⁴⁹ Slovacia nu consideră necesară reglementarea acestei profesii deoarece numai activitățile comerciale sunt reglementate. Pentru mai multe informații, vă rugăm să consultați documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezenta comunicare.

⁵⁰ Deși titlul este protejat în Finlanda, legislația prevede, în plus, ca directorii responsabili și cel puțin jumătate dintre angajații agenției să aibă calificările necesare.

⁵¹ În Ungaria, Letonia și Lituania, evaluatorii de bunuri imobile sunt reglementați ca profesie separată.

profesionale sau de stat și asigurarea de răspundere civilă profesională obligatorie, altele solicită profesioniștilor să facă dovada că nu au suferit condamnări penale și/sau au o bună reputație⁵², sau să prezinte dovada capacității financiare/o garanție financiară⁵³. Cerințele privind dezvoltarea profesională continuă obligatorie sunt nesemnificative sub aspectul duratei și s-a constatat că acestea există în numai cinci țări⁵⁴.

Mai multe țări interzic în mod expres desfășurarea anumitor activități incompatibile. Totuși, în unele cazuri, această interdicție nu se limitează la conflictul de interese (de ex., **Italia** și **Suedia**). De exemplu, în **Italia**, agenților imobiliari le este interzis să fie angajați în sectorul public (doar cu fracțiuni de normă) sau să desfășoare activități independente sau în calitate de antreprenor. În **Slovenia**, exercitarea activităților în sectorul imobiliar face obiectul unei cerințe privind cetățenia⁵⁵.

Pe de altă parte, în țările care nu reglementează profesia, interesele consumatorilor sunt protejate prin alte mijloace, cum ar fi legislația generală privind protecția consumatorilor, dreptul civil și penal și normele de conduită profesională. Autoreglementarea și sistemele de calificare voluntară servesc ca alternativă la reglementare. Aceasta se întâmplă, de exemplu, în **Republica Cehă, Lituania, Țările de Jos, Polonia și Regatul Unit**.

Recomandări

Austria, Cipru, Irlanda, Luxemburg, Slovenia și Suedia ar trebui să aibă în vedere posibilitatea de a face accesibile altor profesioniști activitățile în prezent rezervate exclusiv agenților imobiliari.

Austria, Belgia, Cipru, Danemarca, Franța, Irlanda, Slovacia și Suedia ar trebui să evalueze în ce măsură durata specifică cerințelor obligatorii în materie de calificare este indispensabilă, având în vedere sarcinile realizate de către agenții imobiliari și obiectivele de reglementare.

Belgia, Croația, Cipru, Finlanda, Italia și Suedia ar trebui să aibă în vedere posibilitatea unor mijloace alternative de acces la profesie.

Belgia ar trebui să evalueze necesitatea restricțiilor privind deținerea de capital și drepturile de vot.

Slovenia ar trebui să își reexamineze cerința în materie de cetățenie aplicabilă agenților imobiliari.

În cadrul viitoarei reforme, **Republica Cehă** ar trebui să evite nivelurile multiple de reglementare și să evalueze în detaliu dacă obiectivul de protecție a consumatorilor ar putea fi asigurat prin mijloace mai puțin restrictive, cum ar fi introducerea titlului protejat.

Germania ar trebui să monitorizeze dezbaterile în curs având ca obiect introducerea noii reglementări și să își fundamenteze orice modificare a reglementării pe evaluări solide ale proporționalității.

Italia ar trebui să evalueze necesitatea proporționalității interdicțiilor care vizează activitățile incompatibile.

⁵² Austria, Slovenia, Italia și Ungaria.

⁵³ Austria, Belgia, Danemarca, Franța, Finlanda și Ungaria.

⁵⁴ Belgia, Franța, Irlanda, Suedia și Slovenia.

⁵⁵ Recunoașterea reciprocă a calificării obținute în alte state membre este stipulată, însă resortisanții străini străinii care au obținut calificări în Slovenia nu par să intre sub incidența acestor norme.

Spania ar trebui să revizuiască reglementările regionale existente, deoarece creează confuzii în ceea ce privește accesul și exercitarea acestei profesii, putând crea obstacole în calea mobilității.

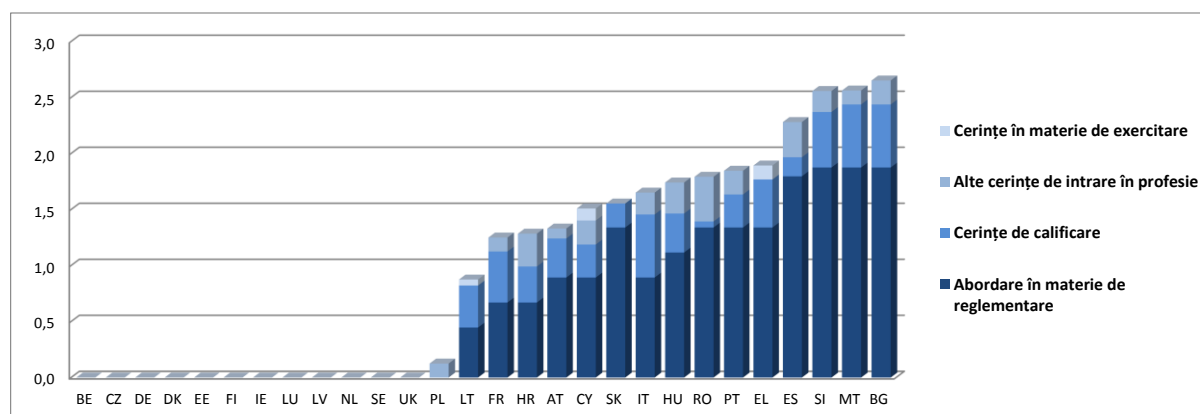
Slovacia ar trebui să elimine cerința ca titularii de calificări originari din alte state membre ale UE să fie supuși unei proceduri de recunoaștere academică a diplomelor.

II.7. Ghizii turistici

Profesia de ghid turistic este reglementată în 14 state membre, și anume **Austria, Bulgaria, Croația, Cipru, Franța, Grecia, Ungaria, Italia, Lituania, Malta, România, Slovacia, Slovenia** și **Spania**, cu unele diferențe destul de semnificative în ceea ce privește intensitatea reglementării. Reglementarea este predominantă în partea sudică a Europei și în statele mediteraneene. Aceasta se bazează pe considerente care țin de patrimoniul cultural, istoric, arheologic și artistic, precum și de promovarea corespunzătoare a acestuia.

Atât industria turismului în sine, cât și comportamentul consumatorilor au evoluat în ultimii ani, în prezent cunoștințele despre siturile culturale și de patrimoniu fiind disponibile din ce în ce mult prin intermediul altor surse de informare, inclusiv digitale. Justificarea și proporționalitatea reglementării profesiei de ghid turistic trebuie evaluate cu atenție, pentru a garanta că restricțiile se limitează la ceea ce este necesar pentru a preveni deteriorarea bogăției culturale a unui stat membru.

Graficul 8: Indicator de restricții: Ghizi turistici

Sursa: Comisia Europeană, noiembrie 2016.

Graficul 8 prezintă poziția relativă a statelor membre în ceea ce privește caracterul restrictiv în raport cu accesul și exercitarea profesiei de ghid turistic, potrivit noului indicator de restricții.

Chiar și între statele membre care reglementează profesia există diferențe semnificative. În vreme ce **Bulgaria, Malta, Spania** și **Slovenia** prevăd rezervarea activităților în paralel cu protecția titlului, majoritatea statelor membre reglementează profesia numai prin intermediul rezervării activităților⁵⁶.

Sfera de aplicare a rezervării activităților diferă între statele membre. În **Austria** și **Bulgaria**, există o gamă foarte largă de activități rezervate titularilor de calificări profesionale specifice, care acoperă de asemenea ghidarea persoanelor pentru a le expune și explica situația socială

⁵⁶ Pentru informații suplimentare cu privire la reglementarea acestei profesii și a unor profesii conexe, precum organizator de circuite turistice sau agent de turism, consultați raportul elaborat în cadrul exercițiului de evaluare reciprocă.

și politică în contexte naționale și internaționale, ghidarea persoanelor la evenimente sportive și sociale și escortarea turiștilor de la aeroport la hotel. Trebuie subliniat totuși faptul că rezervarea unei activități reprezintă o restricție care ar trebui să se limiteze la ceea ce este strict necesar pentru a proteja un interes public general.

Mai mult, crearea de activități rezervate, atunci când sunt reglementate la nivel regional sau în state federale sau regionale, merită o atenție deosebită dacă sfera activităților este limitată din punct de vedere geografic la un singur stat membru, precum în **Croația, Italia și Spania**. Ca o consecință, profesioniștii ar putea fi obligați să obțină calificări și autorizații diferite în interiorul unui singur stat membru în cazul în care doresc să își exercite activitățile în mai multe regiuni. Astfel de diferențe fac accesul și exercitarea profesiei mai complicată⁵⁷ și ar putea ridica probleme de compatibilitate cu dreptul Uniunii.

Calificările profesionale cerute diferă între statele membre care aplică reglementarea. Nivelul de calificare variază de la formarea profesională la calificarea academică, variind ca perioadă de la un an, în **Cipru**, la 5 ani, în **Italia**.

În **Grecia**, deși inițial era necesară o diplomă emisă de o școală de ghizi turistici, recent, titularii de diplome generice specifice, cum ar fi diplome în arheologie, istorie, antropologie socială, etnologie etc., pot obține o autorizație de ghid turistic după finalizarea cu succes a unui curs de două luni de formare specifică. În **Italia**, examenul de calificare include un test scris, care acoperă patrimoniul istoric și artistic al unei anumite zone a unei regiuni, și un interviu. În **Italia și Spania**, există mai multe reglementări și cerințe diferite în funcție de regiune sau de regiunea autonomă care reglementează profesia. Majoritatea statelor membre au indicat necesitatea unor cunoștințe foarte specifice legate de țara respectivă, cum ar fi cunoașterea istoriei și artei sale (de ex., **Cipru, Slovenia**).

Croația, Slovenia și Spania organizează examene de stat pentru profesia de ghid turistic.

Pentru această profesie nu există restricții privind forma juridică, deținerea de capital sau controlul de gestiune.

Indicarea unei liste de situri unde lucrează ca ghizi este rezervată titularilor de calificări specifice, iar stabilirea normelor privind modalitatea de obținere a unor astfel de calificări specifice ar putea crea, de asemenea, restricții nejustificate, în cazul în care motivele reale care justifică întocmirea de liste pentru fiecare sit nu au fost evaluate și dacă examenele sunt organizate doar odată la doi ani, așa cum pare a fi cazul în **Italia**. În alte state membre, precum **Franța**, numai ghizii turistici calificați sunt admiși la un anumit număr de monumente istorice. În **Croația**, legislația prevede în mod specific că serviciile oferite de ghizi experți la un muzeu, o galerie, o arie naturală protejată, un sit arheologic etc. nu trebuie considerate activități prestate de ghizi turistici. Acest lucru ar putea duce la o fragmentare a pieței, creând o povară semnificativă asupra prestatorilor de servicii dintr-un alt stat membru care însoțesc turiști prin diferite părți ale unei țări și care nu își limitează serviciile prestate la un sit anume.

Recomandări

Toate statele membre care aplică reglementarea ar trebui să aibă în vedere justificarea și proporționalitatea reglementării profesiei.

⁵⁷ A se vedea, de asemenea, documentul de lucru al serviciilor Comisiei privind rezultatul controalelor de performanță ale pieței interne a serviciilor – SWD (2012)147 – care însoțește Comunicarea Comisiei privind punerea în aplicare a Directivei privind serviciile COM(2012)261.

Austria, Bulgaria, Malta și Slovenia ar trebui să ia în considerare posibilitatea introducerii unei definiții mai precise a activităților rezervate, având în vedere sfera foarte extinsă sau nedefinită a activităților rezervate.

Croația și Italia ar trebui: (i) să clarifice cadrul de reglementare care vizează ghizii turistici, având în vedere reglementările regionale divergente care par să împiedice accesul pe piață și care afectează prestatorii de servicii interni, precum și pe cei care prestează servicii temporare; (ii) să revizuiască lista siturilor rezervate titularilor de calificări specifice și să analizeze proporționalitatea fiecărei rezervări.

Spania ar trebui: (i) să revizuiască accesul la activitatea de ghid turistic, care în prezent variază la nivel de regiuni autonome, limitând astfel accesul și exercitarea profesiei pentru prestatorii de servicii stabiliți, precum și pentru cei care prestează servicii temporare; (ii) să asigure valabilitatea la nivel național a autorizațiilor.